

3.

Ilustracija

Ob vsaki uri in ob vsakem času

posebno pa zvečer lahko vsakega očara Vaša sveža in tepa polt. Kadar stopite v gledališče, ste sigurni, da se boste vsakemu dopadli. Odpadla bo vsaka kritika, ako ostanete zvesti pregovoru: »Polepšuje Vas Elida!«

Elida Coldcream hrani kožo čez noč, ji daje potrebno mastnobo in idealno čisti vsako polt. Z Elida Creme de chaque heure pridobiva koža občudovanja vredno in nežno barvo alabastra, in je najboljša podlaga za puder. Elida Ideal in Favorit mila so izredno čista in blaga. Dajejo bogato peno in so prav decentno parfimirana

ELIDA NEGA KOŽE

ILUSTRACIJA

ŠTEV. 3. + 1930 + LETO II.

NAROČNINA € LETNO 12 ŠTEVILK 100 DIN € POLLETNO 6 ŠTEVILK 55 DIN € POSAMEZNE ŠTEVILKE PO 10 DIN
INOZEMSTVO LETNO 120 DIN € AMERIKA 3 DOL. € LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6 € TELEF. 2549 € ČEK. RAČ. 12.587

VSEBINA:

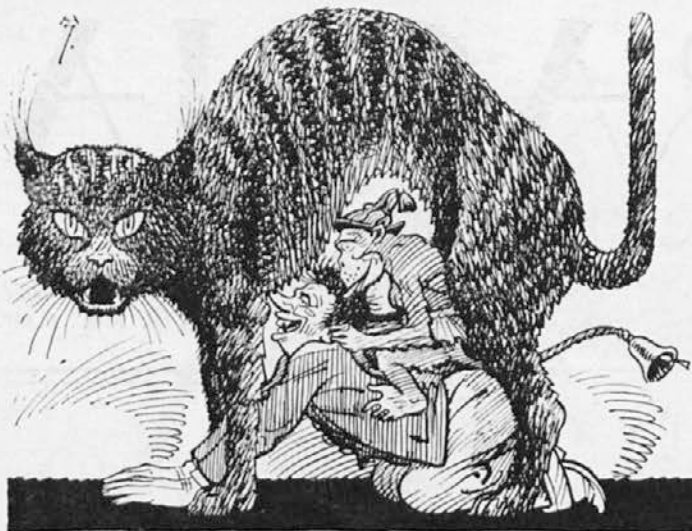
Brumno postno preišljevanje o mačku (H. Smrekar)	70	Karneval v Splitu	91
Pomlad prihaja!	71	Proslava 80 letnice T. G. Masaryka	91
Palko Petrence (F. Molnar, ilustriral Cuderman)	72	Sodobno banditstvo	92
Konec pusta	74	Grafološki kotiček	95
V stilu starih mojstrov	75	Nov film z Ito Rino	95
Dve, tri ugankarjem na pot (Janez Ložar)	76	Obraz filmske igralkе	94
Wagner: Valkira	78	Filatelija (Slovenska izdaja 1919/20)	95
Gospa Mila Šaričeva	78	Bela lisa v zemljepisnih atlantih	96
O »Sinji ptici« (R. A.)	79	Zimski šport	97
La »Petite Scène v Ljubljani (R. A.)	80	Naši otroci	98
Ali kadite?	80	† Peter Kozina	99
Pozdrav »Ilustracije!«	82	Boks kot šport (I. K.)	100
Iz ameriške Slovenije	83	Moj društveni tajnik (J. Oblak, ilustriral Smrekar)	101
Knut Hamsun	84	Fotoamater (Fr. Krašovec: Fotografiranje v pomladi)	102
Modno poročilo (Albina Hity-Zadnekova)	85	O blodnjah mračnih sanjačev (Boris Orel, ilustr. Čargo)	105
Za pomlad	86	Nekaj o hipnotizmu in psihoanalizi (Dr. V. Bartol) — Za kratek čas (M. Š.) na platnicah.	
Dolgi lasje? Še dolgo ne!	87		
Oktavo višje...! (Roman, ilustriral Globočnik)	88		
Iz vsega sveta	90		

Naslovna slika na ovitku po kredni risbi
Leona Kavčiča: Deklica.

Speciatna trgovinu modnih in športnih pletenin, nogavic, triko-perila lastnega izdelka

Linhartova ul. 35 en gros **LANA DRUŽBA Z O. Z. LJUBLJANA** Selenburgova ul. 4 en detail
Telefon 30-74

Brumno postno premišljevanje o »mačku«

Henrik Smrekar Ljubljanski, puščavnik

Dostikrat sem si belil glavo, zakaj pravimo neprijetni posledici zadosti obile mere veselja — »maček«. Da je simbol pijanskega veselja »opica«, to razumem. Opica je bistra živalca, polna muh, vedno nemirna, hlastajoča, poskakujoča in čim bolj je sita, tem bolj je požrešna. A odkod »maček«? Mar odtod, ker v tem neprijetnem stanju radi polegamo kot len, star maček? Mar je pravemu mačku kislja kumarica, slanik strup, ki ga umori?... Morda pa se je nekoč vinski bratec pošalil in bolan v gostilni sedeč gostilniškega mačka za šalo s sifonom pobrizgal in — pregnal? In je iz tega dejanja nastal splošen simbol? Kdo ve?... Prepustimo razlago filo-, etimo- in zoologom! Če so jo že našli, prosim za nujno sporočilo!

Maček je bodisi fizičen, bodisi moralen. Navadno pa nastopata skupno oba naenkrat, zvezana kot »kadaver« in duša. Fizičnega preženeš več ali manj lahko, treba le zaužito sladkost zadostno okisati ali pa oslaniti. Moralni pa je težko ozdravljiv, kot sploh vse duševne bolezni. Včasih pa ga človek spet z merico veselja omami, da ga lažje prenaša. Moralčni — je oče dobrih sklepov, ki zamrejo navadno istočasno kot njih oče.

Le veselje v nebesih ne pozna — mačka, na tej revni zemlji pa je že tak zakon, da vsakemu veselju, vsakemu užitku za petami sledi maček, raznolik in razne velikosti — od mikroskopične nevidnosti do grozanske veličine odrastlega tigra.

Od pamtivekov se človeštvo rado opija, s čimerkoli in kakorkoli že. Od vina do izsesanih mušnic gre vse v slast. Na tisoče načinov se opija in omamlja. Uživa mamila, opaja se z delom, z denarjem, brca žogo, se boksa, pleše, plava, hodi v kino, v gledališče, na borzo, vlada, mori na drobno, ubija na debelo, slika, poje, komponira, pesni, kritizira itd. itd.

Bister Američan je točno izračunal, da stane celo že en sam poljub pet minut življenja. Kaj šele rastoče stopnje

veselja te vrste!? Poljubov med zdravimi sorodniki pa ne štejejo med škodljive, po daljšem trajanju sv. zakona tudi poljubov med možem in ženo nič več. Prosim dotičnega Američana le še, naj izračuna, koliko časa življenja vzame zetu poljub — tašče. Ta mora biti zelo nevaren, navadno je silno strupen.

Med vsemi tedni v letu so vseh grešnih užitkov najbolj zvrhani — predpustni tedni. Zdravnikom in lekarnarjem tudi ni dolgčas v tej dobi: zadovoljno in skoro škodoželjno si manejo roke in zaljubljeno božajo svoje polne mošnje. Krčmarji in razni veselčni podjetniki raztezajo lica liki harmonike. Splošno v vseh slojih, predvsem seve v pridobitnih, kraljuje veselje, le doma v družinah vlada slaba volja, prepir, polom. In se morajo nato še kr. sodišča dolgočasiti s temi zadevami. Zastavljavnice so do stropov polne toplih oblek morda baš, ko po milini zime začne strupen mraz pritiskati.

»Maček«, »maček«, kamorkoli pogledaš po svetu!

Tudi plemenitim, vzvišenim vrstam radosti »maček« ni prihranjen. Posamezniki in narodi danes vzdihujejo pod kremplji grozanskega povojnega »mačka«. In marsikdo se je za marsikaj navduševal tačas, pa se je pozneje kmalu temeljito ohladil, in ga »maček« ne mine, dasi je moral toliko kislega in grenkega požreti — vse do danes.

Tudi duševno ustvarjanje ne prinaša čiste sreče. Kdor pozna življenje umetnikov, ve, kakšen »maček« se po vsakem naporu in užitku ustvaritve pojavi. Celo prijatelj Janez Cankar mi je včasih tiho, komaj slišno potožil, kako slaba se mu zde njegova dela v prvih trenutkih, ko jih vidi napisana pred seboj. Blagor diletantom, ker oni so srečni in vedno visoko nad seboj vzvišeni!

Dobro se še spominjam, kako vesel sem bil prvi hip, ko sem zagledal luč tega sveta, dasi le medlo lučko male petrolejke. A v naslednjem hipu sem spoznal vso revščino krog sebe in divje sem zatulil, da se je celo babica prestrašila in me spustila iz rok, da sem padel na trda tla. Posledica: za vse življenje pokvarjen, na desno stran zasukan nos... In »maček« me je spremljal zdaj bolj od blizu, zdaj bolj od daleč domala vse življenje, se krčil in napenjal, dokler ni v zadnjih letih narastel v divjega tigra, ki mi trga srce od zore do mraka, od mraka do dne.

O, nespametno ljudstvo! Ne pozna ne mere, ne meje veselja! Prav tako ravna kot tisti bistroumni kmet, ki je popil celo steklenko zdravil in pojedel celo škatlo praškov, vse naenkrat, češ, da bo takoj pomagalo. In veselje je sladko zdravilo. Včasih zelo drago zdravilo. In dostikrat kljub dobremu okusu — slabo za srce. Pa prav tistih redkih užitkov, ki ne prinašajo »mačka« v hišo (kot rečeno, vsaj občutnega ne!), si to ljudstvo ne privoščijo. Na primer nad lepimi knjigami, nad lepimi izvirnimi slikami itd. (Pa ne rečem zgolj radi tega, ker jih imam sam precejšnjo zalogo naprodaj!) Vsaj prelepo mater Naravo si oglejte! Je od vseh strani prikupna, in stane ta ogled, če ste skromni, le malo truda in denarja!

Blagor puščavnikom, ker njih je nebeško kraljestvo! Ne smejejo se, ne krohotaajo se celo ne, — le smehljajo se. Ne poznajo burnih veselj, pač pa uživajo trajno, neskaljeno mirno vedrost. Po vsem ni čuda, da so vsi tako dolgo živeli in blaženi umirali. Sam sem vse mogoče preskusil, tudi puščavništvo že večkrat. Pa mi je le enkrat docela uspelo. Verjemite ali ne, takrat sem plaval v občutkih, kot da se na lahko zibljem v mehki mreži, razpeti med solncem in zemljo, in da poslušam »godbo sfer«... Puščavnik pravi: »Zbogom, opice! Apage, muček!« Pa brez zamere, drage prijateljice! Družinski očetje in mnogi oženjeni gospodje so še neprimerno manj galantni.

P. S. Prosim za nujen honorar in želim le, da po vselem pričakovanju ne zagledam — »mačka«!

A. Sirk

Pomlad prihaja...!

Foto ilustracije

Palko Petrence

Fr. Molnar Ilustriral Stane Cuderman

Šola je bila revna, tako revna, da ni bilo niti drv za kurjavo. Učitelj je zato naročil vsem otrokom, naj prinesejo seboj vsak dan po eno poleno. Učitelj je bil grozno strog človek, suh, koščen, črn hudič; nikdo ni vedel, odkod je prišel, kaj da je — nihče ni govoril z njim. Kar je naročil — to se je zgodilo; seveda že radi tega, ker je bil tako strašen človek. Dan za dnem so nosili majhni otroci velika polena pod pazduhami in gazili sneg na poti v šolo.

Bilo je zjutraj ob sedmih. Ob tej uri je pozimi še mračno; toda otroci so že šli v šolo, vdirali so se v sveži sneg, ki so nanj vedno znova padale debele, mehke, bele snežinke. Golenice otrok so bile povsem bele. Na njihovih čepicah iz jančje kože se je obešal sneg na oni strani, kakor ga je pripihal veter. Tako so se opotekali, spotikali, ti majhni črni hrošči na neizmerni beli ploskvi, katere belota se je nekje v daljavi zlivala v bledolilasto barvo jutra. Na drugi strani so se prikazovali prvi znaki zimskega jutra, kjer se je svetloba dotaknila snežne ravnine, je ta sličila velikanski, gladko polirani bakreni plošči, ki se sveti v dihu božjem.

Najdaljšo pot so imeli oni otroci, ki so stanovali zdolaj pri plavžih. Če je medlo, so morali že o pol sedmih z doma, da so prišli o pravem času na zgornji konec vasi. Da bi zamudili — to bi bilo grozno! Suhi, črni učitelj ni poznal milosti. Če so zamudili oni s spodnjega dela vasi, ki so prišli zmerom skupaj, se je naenkrat vražje nakremžil njegov obraz, iz oči so mu sršele iskre in po mačje si je počehljal brke, te redke rdeče ščetine pod svojim ostrim, a vendar nakrivljenim nosom. Neumni dečki so govorili, da je učitelj belcebub sam. Toda to so govorili tisti, ki so bili ali zelo neumni, ali pa jih je že kdaj učitelj pretepel.

Bredli so torej ti s spodnjega konca visoki sneg v čemačnem zimskem jutranjem mraku. Ubožci so prekladali polena izpod ene pazduhe pod drugo. Če jih je že bolela leva roka, so jih nesli v desni. To je bila neprijetna stvar, toda kaj naj storijo? Vdati so se morali v usodo.

Bili so že nekako sredi vasi, v bližini velikih rovov delniške družbe, ko je Palko Petrence naenkrat obstal ves prepaden.

»Julka,« je vzkliknil, »nimaš drv?«

Rdeč noske je gledal iz velike rute, v katero so ji zavili doma glavo.

Ustavila se je.

»Nimam drv,« je rekla preprosto.

Vsi so obstali. Kaj takega se še ni bilo zgodilo. Julka je bila prva in edina, ki se je drznila iti v šolo brez drv. Če bo opazil belcebub — svet se bo pogreznil.

»Zakaj jih nimaš?« jo je vprašala majhna deklica z velikim polenom pod pazduho. »Učitelj te bo s palico!«

Julka ni odgovorila.

Palko Petrence, ki je bil vedno na strani Julke in jo vedno spremljal na njenih potih, jo je s polno pravico prijatelja ljubeznivo pokaral:

»Zakaj nimaš drv?«

Julka je zmajevala z rameni.

»Ker jih nimam.«

»Tudi tvoj oče ne?«

»Nima jih.«

»In sosed?«

»Ima. Že štirikrat mi jih je dal, včera pa je rekel, da jih ne da niti Bogu več. Danes mi jih že ni več dal...«

Počasi so šli dalje. Končno, nesreča je nesreča, zamuditi pa ne smejo šole. Ostali so trdno držali polena, vsak izmed njih je bil vesel, da ni on tisti, ki ga nima.

Palko Petrence je resno šel ob strani Julke. Julka menda sploh ni razumela, v kakšnem strašnem položaju se nahaja. Brezbrižno je capljala dalje. Bržkone si je mislila, da tudi učitelj ne bo mogel biti posebno hud. Vsaj njej ni bilo to nič posebno, da nima drv. Ni jih pač imela.

Toda Palko Petrence je bil potr. Bil je star že osem let. Julka šele šest. Tako nekako mu je bilo, kakor da je Julkin starejši brat. Tudi sicer je mnogokrat koga pretepel, ki je nagajal Julki. Poleno pod pazduho mu je bilo težko, kakor da se je napojilo z njegovo ljubeznijo in da je zato tako težko.

Opotekali so se naprej, že so se bližali šoli. Julka je bila še vedno mirna, zato pa je bil Palko ves razburjen. Učitelj jo bo pretepel, vlekkel za lase in vrgel na kolena v kot. To bo strašno. Prijetnejše bi mu bilo pri duši, če bi dekletce vsaj vedelo, kaj se zbira nad njeno glavo. Toda ne — Julka je koracala z drugimi mirno naprej: dva škornjička in velika ruta. Njen fini, zardeli noske tam v odprtini velike rute. To je bila Julka. In ta neumnica je celo hitro capljala, namesto da bi šla počasi, vsa v strahu, da bi katastrofo kolikor možno zadržala.

Ko so imeli še kakih sto korakov do šole, je bil Palko Petrence razdražen v svoji razburjenosti. Ta mala neumnica je šla, kakor nerazsodno živinče proti lokomotivi. On pa je vedel, da bo slabo. Izluščil se je v njem izkušeni mož in zavpil ji je:

»Ti, Julka, tepena boš.«

Julka je rekla tiho:

»Bom pa.«

Še majhen ovinek, majhen lesen most, in že so bili pred šolo. Palko Petrence je naenkrat obstal in resno rekel deklici:

»Počakaj.«

Obstala je.

»Daj roko izpod rute.«

Položil je poleno na tla in ji pomagal, da sta osvobodila desno roko izpod zazankane rute.

»Tu vzemi moje poleno,« ji je rekel, »in drži ga dobro!«

Julka je dvignila lepo, debelo, okroglo poleno. Nič kaj ji ni bilo videti, da ga je vesela. Rekla ni niti besedice, niti se ni zahvalila. Koracala je naprej.

Ves zadovoljen in veselega srca je šel Palko za njo. Mrzlo ga je spreletelo, ko je začutil, da nima ničesar pod pazduho. Prijetna pa mu je bila zavest, da Julke učitelj ne bo vlekkel za lase.

V šolski sobi, nad učiteljevim stolom, je visela čisto v mraku kraljeva slika. Soba je bila močno mračna, skoro da bi bilo treba sveče. Oni z zgornjega konca vasi so že sedeli v klopih, s prekrizanimi rokami, togo in tiho. Ti s spodnjega konca so najprej ponižno pozdravljali, potegnili svoja pokrivala, ki so jim visela preko ušes, z glav, nato so po vrsti šli k peči in polagali polena z velikim ropotom na tla. Učitelj je stal ob mizi, v dolgem črnem suknjiču. Bil je suh kakor posušena vinska trta.

V peči, ki je stala na štirih nogah, v tem majhnem majavem ognjišču je že plapolal ogenj. Od časa do časa se je pokadilo. Vratca so bila odprta in plamen je metal skozi štirikotno odprtino svoj svit na temna tla in prvo klop. Celo na učitelju se je svetlikala ta peklenska svetloba. Očali sta se mu bleščali, kakor da mu žarijo oči. Zunaj pa je bila tema še bolj mračna, namesto da bi bila svetlejša.

Snežinke, ki so delale mrak in požirale svetlobo, so padale neprestano. Učitelj je še vedno stal ob mizi in gledal, kako so skladali otroci prinesena drva.

Palko Petrence je prišel zadnji v sobo. Ni se niti ozrl na peč. Počasi je šel na svoje mesto tam zadaj z negotovimi koraki, kakor da čaka, kdaj ga bo učitelj poklical.

»Palko Petrence,« je zavpil učitelj s svojim rezkim glasom.

Naenkrat je postalo vse tiho kot v grobu. Celo nagačeni vran na omari je molčal še bolj kot doslej. Ogenj je šumotal, veter rjovel.

Palko Petrence se je obrnil in šel močno udarjaje s škornji k učitelju.

»Kje imaš drva?« je zadonelo še enkrat, zdaj že groznejše. In učitelj se je zganil. Nagnil se je k Palku.

Ta pa je stal kakor klada in stiskal zobe. Ni niti črhnil in v tej grozni, votli tišini je odmevalo vprašanje:

»Kje imaš drva?« je vpraševala škripaje jezna peč. Zaltevala je svoje, ona, peč na svojih majhnih, tenkih železnih nogah, ta nesramna, majhna, pločevinasta škatla.

»Kje imaš drva?« so vpraševale snežinke resno. Zdaj so padale bolj počasi, da so mogle gledati skozi okno.

»Kje imaš drva?« je z očmi vpraševal tudi kralj v svoji beli generalski uniformi z rdečo ešarpo.

Učitelj je pograbil palico. Udarec je zazvenel, da se je Palko, revček, opotekel.

Zdaj so se zganili tudi otroci, bojzljivci so zadihali, in tudi snežinke so hitreje padale.

»Nočeš odgovoriti?« je vprašal učitelj. Na to vprašanje je bilo bolje ne odgovoriti. »Nočeš odgovoriti? Nočeš odgovoriti?«

Vsakemu vprašanju je sledila klofuta ali breca. Belcebub je zdvijal, vlekel Palka za lase, ga bil in klofutal. Besnel je v srdu.

»Jaz naj zmrznem tebi na ljubo, pobalin?! In niti ne odgovori... Nočeš odgovoriti?«

Brcnil je Palka.

»Marš domov!« je rjovel. »Da te pretepe tudi oče! Da te ne vidim pred jutrišnjim dnevom! In če prideš tudi jutri tako, te pobijem do mrtvega! Marš...«

Palko Petrence je šel k obešalniku, zdrknil v svoj kožušček in vzel čepico v roke. In učitelj je gledal za njim z zbadajočimi, žarečimi očmi, glava se mu je vrgla naprej, besnel je. Palko je stal napravljen pri vratih in tedaj je utihnilo zopet vse. Samo on je jokal v srcu, s krčevitimi vzdihljaji, ki so prihajali od zdolaj v sunkih, kakor oni, ki zadržuje jok z največjim zatajevanjem, toda komaj še.

Tam zadaj pa se je igrala Julka s peresom. Šele sedaj jo je nekaj obšlo, da se udarci in bree tičejo tudi nje. Na klopi je ležal računski zvezek. Zdaj je začela pisati, nekam v zadregi, okorno.

»Palko Petrence...« je pisala.

Pogledala je kvišku.

Nato je nadaljevala: »... Palko Petrence Palko Petr PPP...«

Palkovo srce je bilo polno grenke boli. Ogenj je plapolal, šumel in žvižgal veselo in učitelj je odprl abecednik. Zdaj je začutil Palko, da se ne more več zadrževati. Začel je mežikati in iz njegovih oči so se curkoma ulile žalostne, velike, debele solze...

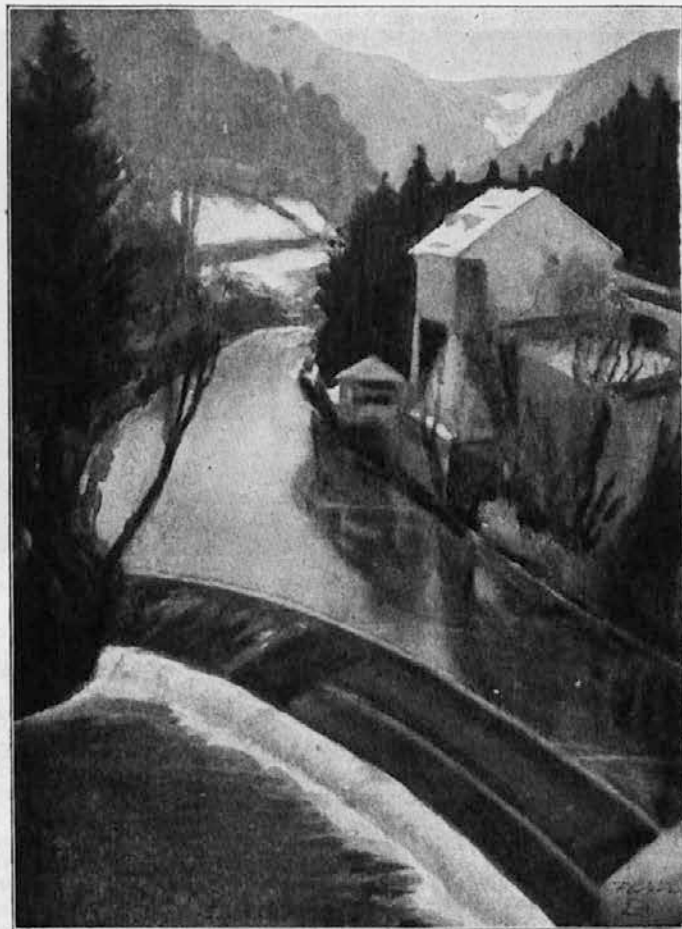
Baš tedaj je pisala neumna Julka v svoj računski zvezek:

»... je dober dober d...«

Nato je nagnila glavico in zapisala (trudila se je kar na moč in pri črki »D« je močno zaškripalo pero):

»... Drva...«

Toda zdaj je Palko jokal že na vso moč. Šel je iz sobe in vljudno zaprl za seboj težka vrata.

Fr. Košir: Motiv iz Škofje Loke pozimi (akvarel)

Dve lepi maski: ga. Albina Hity-Zadnekova in gđe. V. T. (rožni kavalir)
Foto »Ilustracija«

Skupina cowbojev
Foto »Ilustracija«

Gđe. Papeževa »Polarna noč«
1. darilo

Konec pusta

Desno: Gđe. Turkova, 2. darilo na črno-beli reduti
Foto Pogačnik ml.

S črno-bele redute
S. K. Primorja v Ljubljani

Desno: Skupina mušketirjev, 1. nagrada (Slavčeva, Senerjeva, Špinčičeva in Scherbanova)

Foto Pogačnik ml., Ljubljana, Mestni trg 17

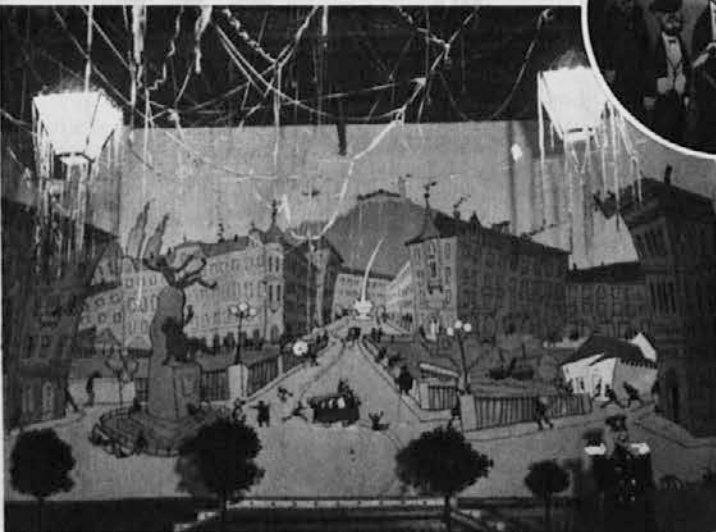
Spodaj: Pevski žabji zbor iz Šoštanja

Levo: Gđe. Tilči Geyer, kraljica boheemskega karnevala S. K. Ilirije, maska »Turandot«. Črn svil. kostum iz hlač s stopničasto našitimi volani na hlačah in iz jopiča, ki zvončasto prehaja v slog hlačnih volan, obrobljen zlato, rdeče in modro. (Modni atelje Mice Kovačičeve, Ljubljana, Mestni trg 20)

Desno: »Kraljica zvezd«, gđe. Angelca Vrlinškova iz Podgorja pri Kamniku, izvoljena na letošnji maskaradi v Kamniku z geslom »V zvezdni noči«

Z originalne maskarade v Narodnem domu v Ljubljani na pustni torek: »Razposajena Ljubljana«
Dekoracije izdelal g. V. Skružný star. Foto Egon Planinšek

V stilu starih mojstrov

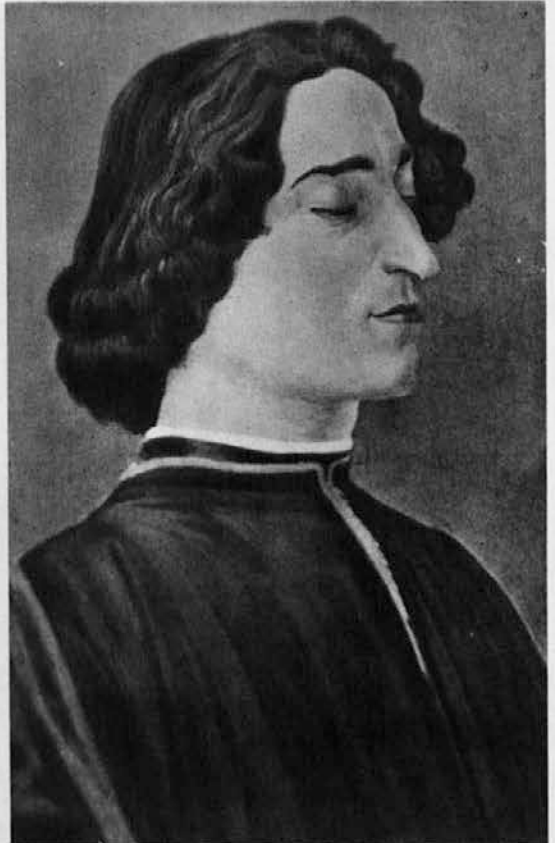
Še vam je v spominu ime Alceo Dossena in njegov slučaj. Reven italijanski kipar iz Rima je to, danes tako reven kot je bil tedaj, ko svet o njem še ni nič vedel. Na njegov račun je obogatel umetnostni špekulant za težke vsote, njegova dela iz 20. stol. so kupovali svetovni umetn. muzeji kot pristne originale zgodnje renesanse in po njegovi zaslugi je umetnostna veda spet enkrat prišla na rob tega, čemur pravimo: veda. In vendar je ta človek danes isti siromak kot prej, zakoten italijanski kipar s slabotno eksistenco.

Njegov primer je bil v glavnem ta. Po prevratu je zabeležila svetovna trgovina z umetninami ne navadno mnogo kupčij renesančne skulpture. Na trgu so se pojavila dela, ki naj bi po navedbah trgovcev pripadala šoli Pisanov, Donatella ter Donatellu samemu, Rossellinu, Verrocchiju, Minu da Fiesole, Simonu Martiniju itd. Večina te skulpture je bila prodana v Ameriko, bodisi privatnikom, bodisi muzejem in zbirkam, a tudi berlinski muzeji bi bili ob tej priliki kupili eno tako »renesančno« delo, in sicer za ogromno ceno, pa niso imeli denarja. Ogromne vsote so se izdajale za te, kot

se je pozneje razodelo, laži- renesančne originale, okaterih so celo umetnostni strokovnjaki sami trdili, da glede nekaterih umetnikov predstavljajo najboljše, kar je sploh o njih znanega. Tako se je zgodilo, da so oevre-katalogi nekaterih starih mojstrov naenkrat obogateli za celo vrsto novih mojstrov in da je nekaj teh stvari že prešlo v umetnostno literaturo. Kakšni so bili ti »zgodnje- renesančni italijanski originali«, se vidi iz naših treh skromnih primerov, izmed katerih naj bi reliefna podoba Madone z detetom (sl. 3) pripadala Donatel-

Slika 1.
Alceo Dossena: Podoba moža.
Relief v stilu Rossellina.
Marmor

Slika 2.
Sandro Botticelli: Giuliano de' Medici. Berlin

Slika 3.
Alceo Dossena: Madona z detetom. Relief v stilu Donatellove šole. Terakota

lovi šoli, če ne celo samemu Donatellu, kip Madone z Jezusom enemu od Pisanov (sl. 5) in Podoba moža verjetno šoli Rossellina (sl. 2). To razpečavanje Dossenovih skulptur je bilo zavzelo že ogromne mere, ko je

Slika 4.
Šola Donatellova: Madona z detetom. Berlin. Terakota

Slika 5. Alceo Dossena: Madona z detetom.
Kip v stilu Pisanov. Marmor

kot prvi kritično podvomil nad pristnostjo nekaterih novo priraslih in v um. trgovini krožečih del kustos dunajskega umetnostno-zgodovinskega muzeja, Leo Planiscig, ter odkril največjo špekulantsko afero, ki jo trgovina z umetninami v zadnjem času pozna. Senzacijo, katere ne bi bilo več mogoče prekositi, je pa nato napravil Dossena sam, ko je pod vtisom tega razkritja javno priznal, da je on avtor omenjenih dvomljivih del, da pa je pri vsem tem nedolžen, ker prvič ni imel namena niti ni kopiral kakih pristnih zgodnjeitalijanskih originalov, in drugič tudi ni vedel, kakšnim smotrom so njegova dela, katera so mu trgovci odkupovali za majhne vsote, potem služila. On je delal vse to, ker je bil to njegov stil in pa za bore denar.

Za znanost in umetnostno kritiko je bila ta afero trd oreh posebno zaradi tega, ker ni niti eno Dossenovo delo v pravem zmyslu besede kopija kakega pristnega originala, to se pravi, ker Dossena sploh ni potvarjal obstoječih zgodnjeitalijanskih umetnin ter te potvorbe izdajal za pristne, nego je ustvarjal ali bolj poustvarjal svojo skulpturo v stilu starih kiparjev. Motiv Madone z detetom na reliefu (sl. 4) se nahaja v inventarju del Donatellove šole v spoštljivi množini; neprenehoma se ponavlja, zelo pogosto do zamenjave slično, a niti z eno teh obilnih replik ni mogoče spraviti Dossenovega reliefa (sl. 3) v zvezo kot njeno varijanto ali inačico, dasi bi ravno v tem slučaju še nekako z največjo upravičenostjo govorili o čem takim. Dossenov relief torej je omenjenim donatellesknim bolj zvest glede stila in forme nego glede tipa, bolj soroden z njimi po svojem pojmovanju odnosa figure, ki je tridimenzionalna, do ploskve reliefa, ki je dvodimenzionalna, dalje po pojmovanju in zasnutku gibanja ter prav vseh poedinosti forme. Kako zelo se zamore ta rimski kipar vmisliti in potopiti v stil quattrocenta ter v njem ustvarjati, nam pa pač najbolje pokaže primera reliefa sl. 2 z Botticellijevim portretom sl. 1, ki je oljnata podoba. Imamo dvoje po materijalu različnih si um. polj pred seboj, a glejte in neverjetno sorodstvo med obema deloma. O kopiranjju in potvarjanju na podlagi takih dognanj pri Dosseni res ne moremo govoriti, nego le o ustvarjanju v stilu starih

dob in starih, različnih, mojstrov. Ali pa more biti in ali je ustvarjanje, kakor ga obvlada Dossena enkrat za stil Pisanov, drugič za Donatella, tretjič za Rossellina in spet koga nadaljnjega, ali pa je, se vprašamo, to potem sploh še ustvarjanje in koncem koncev tudi umetnost?

To bi bilo eno izmed vprašanj, katera je navalil kipar Dossena s svojimi tvorbami na dnevni red. In gotovo ne eno najlažjih, ker položaja ni malo ne označuje ono staro in tolikokrat ponavljajoče se razmerje kopija—original. Dossena ni kopist in potvarjač. Lansko leto je prineslo evropskemu umetnostnemu trgu še neko drugo zelo neljubo presenečenje. Berlinska galerija Waker je prodala precejšnjo kolekcijo van Goghovih slik in grafike in uvod v galerijski katalog je napisal holandski poznavatelj van Goghove umetnosti de la Faille. Isti de la Faille je pa kesneje nad 33 slikami, katerim je bil svojčas sam pisal prodajni govor, izobesil trditev, da so potvorbe. Menda si ni težko predstavljati razburjenja, ki je radi tega nastalo, in kolikor vemo, zadeva še danes ni poravnana. V teku debate o pristnosti in nepristnosti osumljenih tri in tridesetih van Goghov se je pojavila zelo verjetna verzija, da je avtor omenjenih del neki van Goghov sodobnik in njegov soprebivalec v Arlesu, Schuffeneker, v čigar lasti da so se nahajali nekateri originali holandskega mojstra, katere naj bi bil Schuffeneker posnel ter vse spravil na trg. Zoper to verzijo so se oglasila druga mnenja in zoper ta zopet druga, o čemer vsem tu nimamo namena govoriti, a jasno je že, da v slučaju Dossenovem o čem takim ne moremo razpravljati. Pri delih rimskega kiparja ne gre za to, da dokaže recimo direktor katerekoli italijanske umetnostne galerije, da se original te ali one zgodnjerenesančne skulpture nahaja v njegovem muzeju in ne kje v Ameriki recimo (kot je na pr. svojčas moral direktor Biblioteke in Classe v Ravenni javno popravljati časopisne vesti, ki so trdile, da se originali mozaikov Justinijana in Teodore ne nahajajo v Ravenni, nego v Metropolitanskem muzeju v New Yorku, in kot bo moral tudi direktor zavoda z van Goghovimi originali napeti vse sile, da dokaže baš pristnost svoje posesti in nepristnost podmenjenih van Goghov), nego za kompleks vprašanj, ki je doslej umetnostna znanost in praksa navadno šla le mimo njih. Če bi bil Dossena le navaden kopist, bi bil položaj kaj preprost in pregleden; praktično bi se z indeksom potvrjenih del očistil in stabiliziral umetnostni trg, teoretično bi pa bili z ugotovitvijo kopij na jasnem glede vprašanja, kam takšen način »ustvarjanja« sodi. Ustvarjanje in umetnost posnemanje ni, toda to je ravno, da v našem slučaju ravno tega ni. Kajti »ali je Dossena drugi Donatello in Rossellino, ali pa so bili ti umetniki Dosseni svoje dobe«, to je problem, ki je tu poglaviten in o čigar stranpotih, oblikah in posledicah bomo še spregovorili.

Dve, tri ugankarjem na pot

Janez Ložar

Po srečno končani prvi šoli, kjer smo se naučili ABC ugank, stopimo danes v drugo, kjer se bomo učili predvsem uporabljati posebne lastnosti besed, ki smo jih zadnjič omenili.

Najpreprostejša vrsta teh ugank je pojmovnica ali besedna uganka, ki odgovarja zadnjič opisani stvarni uganki. Pri tej uganki postavi zastavljalec širši pojem in zahteva podrejenega. Če je n. pr. širši pojem ugankar, sta podrejena zastavljalec in reševalec. Če poda zastavljalec tudi črke, iz katerih je treba sestaviti besede, imenujemo uganko črkovnico. Večkrat pa dobi tudi ime po obliki, v kakršni so besede napisane, na pr.: demant, steber, križ itd.

Exempli gratia:

1. Besedna uganka.

. . o .	vrsta vode
. . o .	geometričen lik
. . o .	pajkovec
. . o .	vas pri Domžalah
. . o .	del oprave
. . o .	neobdelan les

Rešitev: Krop, krog, klöp, Stob, stol, hlod.

2. Črkovnica.

a	a	a	e	e
j	k	n	o	o
o	o	p	p	p
r	r	r	r	r
s	s	t	u	v

del dneva Na mestih debelo tiska-
novec nih črk ime slovenskega
kuh. priprava pesnika.
ptič Rešitev: Jutro, repar,
žito ponev, sraka, proso —
Jenko.

Na principih že opisane istoimenke slonita uganki istopisnica in paznica, le s to razliko, da pri teh že zaporedni deli (črkovne skupine) dveh ali tudi več besed tvorijo novo besedo (ali tudi več).

1. Starejši deček —, mlajši — igra.
(... pase, ... pa se ... Ml., 1925.)

2. Paznica.

- a) Ej, nikdar ne bom pozabil blage strine, moje velike dobrotnice.
b) Ena plevica ne opleve cele njive v enem dnevu.
c) Naš stari Matija kliče zaspane mlatiče.
d) Res, silna vročina, da se uboga živina komaj brani hudih ubadov nadležnih muh.
e) Peter je pri vaščanih zelo priljubljen kovač.
f) Eno ti pa prepovem: Kaditi ne smeš, ko prideš v mojo sobo.
g) Rjoveč lev stika po puščavi za svojim plenom.
h) Šimen gre po strmem klancu in sope kakor star meh.
Če te stavke prav razvrstiš, ti povedo začetne črke ime slovenskega pesnika; pa tudi v vsakem stavku je skrito ime slovenskega pesnika ali pisatelja.

Rešitev: Začetne črke: Prešeren, v stavkih pa: 1. Gestrin, 2. Levce, 3. Jaklič, 4. Hubad, 5. Jenko, 6. Meško, 7. Levstik, 8. Opeka. (Ml., 1925.)

Že opisani premeni (anagramu) odgovarja **premestna** uganka ali premena ali posebno priljubljena vrsta: **posetnica**. Razlika je le v tem, da dani besedi (besedam, stavku) premestimo črke na vse mogoče načine in ne samo prvo črko na konec ali obratno. Rezultat je nova beseda (besede, stavek), pri posetnici navadno poklic lastnika posetnice, ki ga seveda sestavimo iz črk njegovega imena in imena njegovega bivališča.

1. Premena:

1	2	3	4	5	reklamno sredstvo
2	3	1	5	4	opomba

(oglas — glosa)

2. Skrit pregovor:

ček, čorba, goba, ob, Ren, vol.
Sestavi iz teh besed znan slovenski pregovor.
(Človek obrača, Bog obrne. — Ml., 1928.)

3. Premestna uganka:

Kdor to predlega, je bral, da tlačanim.
V stavku je avtor in dve njegovi deli.
(Doktor Pregelj, Mlada Breda, Tlačani. — Ml., 1924.)

4. Posetnica:

a)	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">O. Gril Stična</div>	b) Skrit pregovor	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">Janez pl. Uš Janez pl. Rot š = s</div>
----	---	-------------------	---

Mož je obrtnik.
(Gostilničar. — Ml. 1925.)

Opomba na robu pomeni, da vzemi pri reševanju zgornji š kot s.
(Zunaj lep, znotraj slep. — Ml., 1923.)

Uganke, ki upoštevajo zadnjič opisane lastnosti besed pod 3., so:

- a) odbiralnica, izločevalnica, izpustitev ali s splošnim imenom imenovane: besedna uganka;
b) dopolnilna uganka;
c) nadomestna uganka in spremenitev.

Ni pa še potreba, da bi dobili vedno nove besede; večkrat dobimo samo črkovne skupine, iz katerih šele potem sestavimo besede in stavke.

a) Odbiralnica:

Snop, kučma, anoda, govodo, veselje. — Odberi po dve zaporedni črki, da dobiš pregovor!
Rešitev: No-čm-no-go-ve = Noč mnogo ve.

b) Izločevalnica:

Kralj, kreč, vrana, slak, obtok, križ, oblak. — Izpusti v teh besedah po eno črko, da dobiš nove besede! Izločene črke povedo pisatelja.

Rešitev: Kraj, krč, rana, lak, obok, krž, obla — Levstik.

a) Latinski napis.

cardo orbis . .
-- veri . . mollit
- collem
ius biduum . . .
verum fi-
lium communo . .
--- tradit
- capiti

Rešitev: Odbiramo črke, ki jih povedo pike za vsako besedo:

Kdor veliko ljubi, veliko trpi.

b) Dopolnilna uganka.

. . . o k	
L e . .	
b . . a	Namesto pik vstavi črke, da dobiš besede; nove črke dajo pregovor.
. . a m	
A b . .	
v . . a	Rešitev: Obok, Lelj, buba, Adam, Abel, vada, olje, krog = Obljuba dela dolg.
. . j e	
k r o .	

c) Nadomestna uganka.

Mati, oko, zameť, pero. — Odvzemi tem besedam po en zlog ter dodaj novega, da dobiš besede drugega pomena! Novi zlogi povedo slovenskega pesnika.

Rešitev: An-ti, O-ton, med-met, ved-ro = Anton Medved.

d) Spremenitev.

K R A V A Spreminjaj vedno po dve črki, da dobiš iz »krave« »mleko«!

Rešitev: Krava — slava — slika — mlaka — mleko. (Ml. 1925.)

Ta vrsta ugank je, posebno če moramo spreminjati po dve ali celo tri črke, zelo težka za reševanje, ker je zelo veliko verjetnih možnosti, na pr.: Krava — slava ali: krona, klada, prača, griva, stava itd. — Iz vseh teh zopet lahko dalje izpeljavamo seveda vse napačno. Edina pomoč je v tem, da gledamo, da čimprej dobimo pri spreminjanju v besedah že črke, ki nastopajo v končni besedi. Če tega ne storimo, zaman je trud, zaman napor.

Naslednja vrsta bi bila obratnica, ki je pa ni, ker ima jezik premalo besedi, ki bi imele tudi od zadaj brane svoj pomen.

Končno pa imamo še besedne uganke, ki odgovarjajo zadnjič opisani vrazi, to so: sestavnica, zlogovnica (zložna uganka) in veriga. Že imena povedo dovolj jasno, da moramo iz danih črk, zlogov ali črkovnih skupin sestaviti besede, pri verigi s to posebnostjo, da je zadnji zlog (črka) prve besede obenem prvi zlog sledeče itd., dokler ne dobimo sklenjene verige.

Premikalnica je posebna vrsta besedne uganke, pri kateri dane besede premikamo toliko časa drugo pod drugo, da dobimo v 1, 2, 3 navpičnih vrstah nove besede in tvorimo tako nekako križanico:

Ananas, dokaz, koledar, kripec, vime. — Uredi te besede in jih premikaj drugo pod drugo tako, da dobiš v dveh navpičnih vrstah dva slovenska gradova!

Rešitev:	D o K a z	
	k o l E d A r	
	V i M e	Devin — Kamen.
	k r I p E v e c	
	a N a N a s	

Proti rudečim rokam

razpokani in nelepi barvi kože se z uspehom uporablja snežnobela in maščob prosta krema "Leodor", ki daje rokam in obazu ono belino, katero si vsaka odlična dama želi. Posebna prednost kreme "Leodor" je v tem, da izvrstno hladi srbečo kožo in je obenem odlična podloga za puder. Trajni vonj kreme "Leodor" je podoben onemu, ki prihaja iz šopka v rosnem pomladanskem jutru utrpanih vijolic in šmarnic brez onega slabega mošusovega vonja ki odbija odlične ljudi. Cena veliki tubi Din. 14.50, mali tubi Din. 9. V učinkovanju jo podkrepi Leodor-toaletno milo, cena komadu Din. 8.— Dobiva se povsod, kjer prodajajo Chlorodont-proizvode. Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne nalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog. Oddelek Chlorodont, Maribor 115

Levo: Brunhilda (Thierryjeva),
Siegruna (Gerlovičeva),
Sieglinga (Majdičeva), Helmwig
(Poličeva)

Desno:
Iz 1. dejanja:
Sieglinga (Vilfan-Kunčeva) in Siegmund (Marčec)

Valkira

Svečane igre
Prstan Nibelungov
prvi del.
Besedilo in muzika
Richarda
Wagnerja.
Opera kr. Narod-
nega gledališča v
Ljubljani
Foto »Ilustracija«

Desno: Iz 11. de-
janja: Wotan (Pri-
možič), Brunhilda
(Thierryjeva), Fri-
ka (Štagljarjeva)

Dotka v Dickensovem »Čerčku
za pečjo«

Ga. Mila Šaričeva
članica drame kr. Narodn. gledališča

Elizabeta Valoiška (Schiller:
Don Carlos)

Mats (Kralj) in Kersti (Šaričeva)
Strindberg: Nevesta s krono

O »Sinji ptici«

Burlaki ob Volgi

Prosjaki z lajno

Schnadahüpfel (Bavarski ples)

Direktor I. Jushny

Ko je Jushny dal v ljubljanski operi svoj drugi večer, ga je postalo meni in menda tudi vsem onim, ki so ga kdaj videli ali v Berlinu ali na Dunaju, žal. On ogreva zdajle srca Dunajčanov od četrt na enajst do dvanajstih ponoči, in navadno ob takih prilikah po cele tedne, večer za večerom slišiš njegovo trditev, da je »najbolja publika došla baš danes. To ja kažem svako večer«. In ljudje ga obiskujejo in se mu smejejo, po večkrat ga obiščejo, a da je vsiljiv, mu še niso rekli. To mu je rekla prvič ljubljanska meščanska resnoba in če je kaj dokaz njene izprijenosti, je ta asketična zaprtost napram zabavi in veselju, ki se je manifestirala ob gostovanju Sinje ptice, čisto gotovo.

Jushny ima za ambulante predstave zelo skromen repertoar in v primeri z onim iz komaj minulih let tudi že mnogo slabšega. Elementi njegovega kabareta so najboljšega ruskega izvora, dasi goji danes že večinoma samo scenično šalo, kaprico in poento v zmislu revij in podobnih zapadnih kabaretnih teatrov. Toda še vedno nam dajo njegovi Burlaki, Godci in Tamburini slutiti nekdanji izvor tega malega gledališča, ki je morda edino izmed vseh evropskih kabaretov stopilo od najrazposajenejše šale in duhovitosti na prag najbolj tragičnih in dramatičnih temat, seveda vselej v okviru svojega koncepta, to je kot nekaka gledališka umetna obrt. Scene pri njem silijo tako rekoč, da bi jih dali v okvir — in bile bi to čudovite žive slike — in pogosto se nahajajo njegovi akterji in skupine že napol v ornamentu, pravem odrskem ornamentu, ki ga Jushny tako izvrstno obvlada.

Seveda se zdi, da Sinji ptici počasi odmira življenjski živec in to gotovo, kajti gledališče, ki je navezано na dnevno izpremembo občinstva in čigar uspeh je tudi po varijaciji programa pri isti publiku zelo problematičen, je nekako doigralo, če že ne odigralo. In če iz koga, tedaj se Jushny »svako večer« v prvi vrsti norčuje iz sebe in svojega teatra in bogme, da je tisti Ljubljančan, ki je zares resen in serijozen, pa kos psihologa povrhu, mogel in moral iz njegovih konferenc in dovtipov razbrati več te prikrite in svojstvene tragike, nego veselja. R. A.

Xavier de Courville, direktor

La Petite Scène v Ljubljani

Specialiteta Malega odra so majhni teaterski komadi, ki ne zahtevajo Bog ve kakšnih mimičnih niti režijskih niti umetniških naporov in tudi nimajo svojih ciljev postavljenih previsoko, žive tako rekoč od spremljajočih motivov. In tudi Mali oder bi lahko označili na ta način, da prav za

prav ne živi od gledališča niti ne daje pravega gledališča, nego hodi okrog njega in skrbi, da ravno ta vijugasta pot okrog teatra deluje kot — teater. Eno je gotovo, da problematike in resnosti ruskega gledališča evropska nimajo in tudi Mali oder ne. La Petite Scène je močno formalistično, ne »absolutno-teatersko« usmerjen ansambl, dejali bi nekam pristno francoski, in da se je to občutilo kljub vsem tujim rekvizitom, mu moramo naravnost priznati, kakor tudi šteti v zaslugo, da nas je ogrel. V primeri z gostovanjem Comedie française je bila to docela druga pesem, ki doma najbrž nima preveč privržencev, ki pa nosi kljub svoji mladosti v sebi polno dobrih in prav dobrih, originalnih in originalno podajanih tujih potez ter ima dober igralski material. Skupina je izvrstno vigrana ter je dala najboljši komad s »Komedijo tistega, ki se je poročil z nemo žensko«. Ni nič preveč, če rečemo, da bi si igre in igranja v tem stilu, kateri se nas je dojmil tako domače, in vendar tako garantirano francoski, še želeli in da bi Mali oder z njegovim zavednim, a toplim in prisrčnim arhaiziranjem in diletantiziranjem radi kmalu zopet srečali.

R. A.

Le mauvais cocher (Zlovoljni kočijaž) Foto »Ilustracija«

Ali kadite?

Le brez strahu! Ne pride mi na misel, da bi Vas strašil in Vam pripovedoval o tem, da je nikotin zelo nevaren strup, da škoduje srcu, živcem, pljučam in črevesju, da Vam pred časom zapneni arterije, da škoduje očem in ušesom, da okuži dim kadilec in tudi drugim zrak, ki je vendar najpotrebnejša človeška potreba, da imajo tobačni delavci med vsemi poklici najkrajše življenje, da postane teint dame, ki preveč kadi, sčasoma kakor usnjen, da bi mogli z desetim delom naših izdatkov za nikotin uspešno pomagati v današnji strašni mizeriji človeka itd. itd. Take in enake stvari ste vendar slišali že tolikokrat in vse ni nič pomagalo...

Toda — treba je slišati tudi drugo plat zvona. Predvsem to: tudi zelo strastni kadilci so v polnem zdravju zelo kasno v visokih letih srečali smrt. In potem: ste že čitali letna poročila naše tobačne reziže? Z drugimi besedami: kajenje je patriotično delo, dokler donaja domovini čisti dobiček.

Pomislite enkrat o priliki, kako ste začeli kaditi? Večinoma tako iz lahkomiselnosti, ker kade tudi drugi, ker

je pač bilo imenitno (če ste začeli še v šoli), ker je moda taka (to se tiče seveda dam), ker tako vevajo običaji n. pr. krème v dimu, in iz drugih takih vzrokov, ki »opravičujejo« kajenje. Nekadilcem seveda ni težko, saj sploh ne vedo, kaj se to pravi, če se hoče strasten kadilec odvaditi kajenja. Vedno slišijo ti, ki pridigajo o škodljivosti kajenja: »Dobro! Toda povejte mi samo to, kako naj se odvadim kajenja, ki mi je življenjska potreba?«

Kako se odvadim navade? To je problem. Za strastnega kadilca, ki »ne more živeti« brez cigarete, je nikotin omama s koristnim vplivom, občutkom slasti, sproščanjem misli, koncentracijo. In so, ki propagirajo počasno demontažo cigarete. Dokler ne ostane »samo še ena po jedi«. Pot, ki je tako redko-kdaj uspešna, kakor kakšno sredstvo, predpisano z receptom. Vedno znova se zgodi: kadilec, ki si je izpiral usta z lapisovo raztopino (da bi mu zoprni okus pristudil cigareto), se cigareta res pristudi. — Toda pravi kadilec rajši neha izpirati usta, kakor da bi prenehel kaditi.

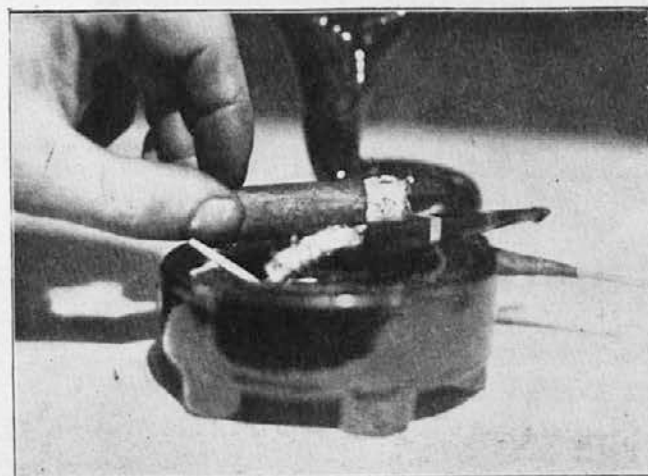
Moč navade je pri strupih z užitek posebno velika. Najprej se še morejo odvaditi strastneži, če z energično gesto od danes naprej sploh ne kadijo. Volja je vse. Posledice abstinence so hitro prestane. Tudi prva cigareta ni bila brez vsakih posledic: strah, vibriranje mišic, potenje, v glavi se je vrtelo, srce je močno bilo. Malo nerodni nervozni nemir, če opustite kajenje, boste mogli hitro pozabiti. Priljubljen trik je, da prenehate kaditi na dan, ko se zgodi tudi kakšna druga važna sprememba v Vašem vsakdanjem življenju. Recimo: začetek dopusta, potovanje, ob velikih praznikih, važni družinski dogodki, bolezni itd. Glavno je: vztrajna volja. Skrivnost, da je tako težko opustiti kajenje, je obrazložila bistra glava v teh besedah: »Kako naj hočem, ko mi manjka baš moči za moje hotenje, mojo voljo?!«

Gospodje zdravniki še ne odnehajo, kar je med njimi nekadilcev, si še vedno razbijajo glavo, kako bi ljudi odvadili kajenja. Tako so nepatriotski, da mislijo bolj na proračun domačega gospodinjstva, kot na proračun države. V

jetno. Pred kratkim pa je objavil neki zdravnik iz Münchena novo metodo za one, ki se hočejo odvaditi kajenja. Naša dolžnost je, da jo sporočimo tudi našim kadilcem.

Kakor je v medicini tako pogosto, je tudi tu slučajno opazovanje pobudilo raziskavanje. Za razne bolezni zračnih

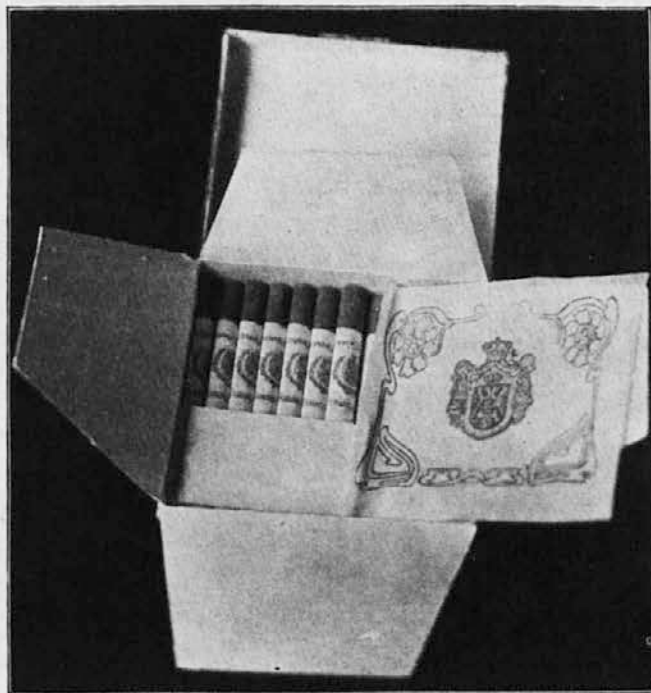

poti uporabljajo vbrizge s kininom, kampherom in eukalyptolom. Pokazalo se je, da med tem zdravljenjem z vbrizgi kajenje ne diši. Zrak, ki ga izdihavate, diši še osem ur po vbrizgu po tem preparatu. Ta svojevrsten okus pristudi kajenje. Kako dolgo traja to? Pri štirih do šestih vbrizgih ves teden, v nekem slučaju celo dva meseca. Na vsak način bo ta metoda bolj uporabljiva kot druge. Če bo torej kdo želel opustiti kajenje, naj si naroči par vbrizgov »cigareta naj smrdi« ali s podobnim naslovom. Ti vbrizgi so sicer brez škode.

Ali kadite? In nočete več kaditi? Pojdite v zrak, da zbolite na oni bolezni. Ne baš pobožna želja.

Razen če teh vbrizgov ne bo prepovedala tobačna rezija. Ali — še boljše pot — potrudila se bo, da bo izdelala še boljše vrste cigaret in cigar, tako dobre, da kadilci sploh ne bodo mogli opustiti kajenja...

Foto »Ilustracije

tej točki so zvesti zavezniki gospodinj. Saj pravijo vedno, če pride zdravnik h kašljajočemu soprogu: »Dragi gospod doktor, prepovejte cigarete!« Saj je znano, da se uleže dim na zastore in da usta ne diše po kajenju preveč pri-

To je ono rezilo, ki ga vi potrebujete!

Ta rezila so edina izdelana iz pravega angleškega srebrnega jekla Kayser Ellison-Sheffield, zato še po osemkratni uporabi vedno dobro brijejo. Dobe se posod! Prekupcem pošilja tranzitno skladišče

Gustav Husser & Sohn, Wien VII., Richtergasse 10.

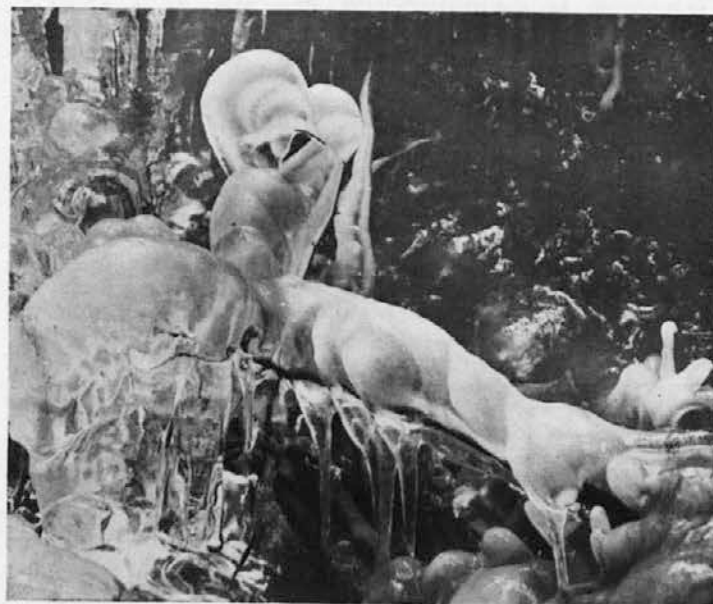
Na ljubljanskem Gradu spomladi

Foto A. Kornič

Va Pohorju
Foto
Kregar

Pozdrav »Ilustraciji«!

V bo-
sanski
šumi

Polž? Ne, samo led Foto F. Hojnik, Celje

Spomladi

Na Sv. Katarini Foto Vinko Catar

Čitajoča Foto L. Gerbič, Spodnja Polskava

Na pikniku

Veselo razpoloženje na pikniku

Levo: V razstavi ameriškega slovenskega slikarja Gregorja Peruška na Ely, Minn. Soproga g. Peruška in operni pevec g. Šubelj, na steni Peruškov avtoportret

Iz ameriške Slovenije

»Ilustracija« ima mnogo prijateljev, čitateljev in častilcev tudi preko morja, v Ameriki. Tu prinašamo izbor fotografij, ki smo jih prejeli. Upamo, da v kratkem slede še druge. Saj imajo ameriški Slovenci še mnogo pokazati nam in sebi, česar še nismo videli

Desno: Par dni počitka ob Srebrnem jezeru, Ely, Minn

Pozdrav »Ilustraciji« iz Severne Amerike v domovino. Danica Prusheck (hčerka znanega slikarja), njen Miklavž in srna iz gozda

Desno: Ob Erie jezeru (Cleveland, Ohio). Mr. Math Godina in g. Šubelj

Knut Hamsun

Založba »Modra ptica«, o kateri je naša revija že poročala v 11. številki lanskega letnika, je kot prvi svoji knjigi izdala dvoje najznačilnejših del Knuta Hamsuna, velikega nordijskega pisca. To sta romana »Blagoslov zemlje« in »Pan«. Romana kažeta umetniško potenco Hamsuna v dveh različnih dobah. — »Pan« je napisal pred dvanajsetimi leti,

Knut Hamsun Klišé »Modre ptice«

je njegovo mladostno delo, dočim »Blagoslov zemlje« pred nedolгим in je zanj dobil Nobelovo nagrado, današnje največje literarno svetovno priznanje. Nordijski pisci so se uveljavili v svetu kljub temu, da so sinovi majhnih narodov in so morda zato baš za našo domačo narodno problematiko svoje značilne važnosti. Mimo tega, da nam je v literaturi roman Hamsunovega domačnostnega (če smem rabiti ta izraz) kova snovno in oblikovno še vedno problem. »Blagoslov zemlje« je epopeja mirnega in vztrajnega dela, življenja, ki gre svojo pot. In če je problem romana slika življenja, videnega in nevidenega, zakaj ni človeka, ki bi ga nam daroval v snažni in lepi obliki, sliko življenja, trenja misli in dejanj, kakor ga je Hamsun v »Blagoslovu zemlje«?

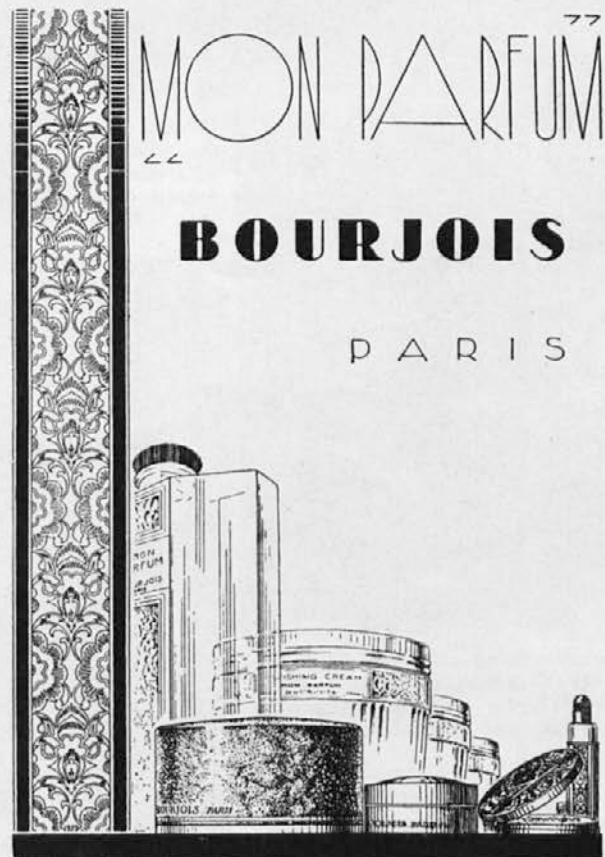
Prinašamo odlomek iz tega romana, besede Geisslerja, zanimive Hamsunove osebe, človeka, ki pride in gre, pa je povsod duh, ki ne miruje, megla, kakor si sam pravi.

»Kamne hočem torej kupiti nazaj. Zadnjikrat sem prodajo prepustil svojemu sinu, on je mlad fant tvoje starosti in drugega nič. On je v družini blisk, jaz sem megla. Jaz sem eden tistih, ki vedo pravo, ampak ne store. On je blisk, ta čas je stopil v službo industrije. On je zadnjikrat prodal v mojem imenu. Jaz sem nekaj, on pa ni nič, on je samo blisk, uren mož sedanosti. Ampak blisk kot tak je neploden. Poglejmo vas ljudi na Sellanrai. Vse dni gledate sinje hribe pred seboj; to niso iznajdene stvari, to so stari hribi, ti stojte tukaj iz stare, sive davnine, ampak vaši tovariši so. Tako hodite skupaj z nebom in zemljo, ste eno z njima, ste eno s to daljino in ste domači. Vam ni treba ne meča ne pesti, hodite neoborožene glave in neoborožene pesti skozi življenje, obdani od velike prijaznosti. Glej, tukaj je priroda, ta je tvoja in tvojih. Človek in priroda se med seboj ne borita, drug drugemu dajeta prav, ne tekmujeta, ne tečeta za stavo zaradi kakega predsodka, onadva hodita z roko v roki. Sredi vsega hodite vi ljudje po Sellanrai in rastete. Hribi, gozd, barja, travniki, nebo in zvezde — ah, vse to ni siromašno in pičlo odmerjeno, to je brez vsake mere! Poslušaj me, Sivert, bodi zadovoljen s svojo usodo. Vi imate vse, kar potrebujete za življenje, vse, za kar živite, rojeni ste in porajate nove rodove, vsi ste potrebni na zemlji. Vsi niso, ampak vi ste; potrebni na zemlji. Vi ohranjujete življenje. Pri vas sledi rod rodu, kadar eden umre, pride drugi na njegovo mesto. Prav v tem je treba razumeti večno življenje. In kaj imate za to? Življenje v pravici in pravičnosti, življenje v pravem in odkritem razmerju do vsega. Kaj imate še za to? Nič vas ne podjarmlja in ne obvladuje, vas ljudi s Sellanrae, mir imate in moč in oblast, obkroža vas velika prijaznost. To imate za to. Ležite na toplih prsih in se igrate z mehko materino roko in pijete do sitega. Mislim na tvojega očeta, on je eden izmed dva in tridesetih tisočev. Kaj so toliki drugi? Jaz sem nekaj, jaz sem megla, jaz sem tukaj in sem tam, valovim sem in tja, časih sem dež nad kakim izsušenim krajem. Ampak drugi? Moj sin je blisk, ki ni prav za prav nič, tu pa tam se brez koristi zasveti, on zna samo kupčevati. Moj sin je tip ljudi našega časa, on odkrito veruje v to, kar ga je učil čas, kar sta ga učila zid in Američan; jaz na to le z glavo majem. Ampak jaz nisem nič skrivnostnega, le v svoji lastni družini sem megla, tam sedim in majem z glavo. Stvar je ta, meni manjka daru za brez-

vestno početje. Če bi imel ta dar, potem bi bil sam lahko blisk. Tako sem megla.«

Nenadoma je bilo, kakor da bi se bil Geissler spet odahnil in je vprašal: »Kaj ste svišli na vašem zidnem hlevu postavili?« — »Da, in oče je sezidal še eno stanovanjsko hišo.« — »Še eno stanovanjsko hišo?« — »Da, za slučaj, da kdo pride, je dejal, za slučaj, da pride Geissler, je dejal.« — Geissler se je zamislil in izjavil: »Potem moram res priti. Seveda, potem pridem, povej to očetu. Ampak imam toliko dela. Zdaj sem prišel sem gori in sem dejal inženirju: Pozdravite gospode v Švedski in jim povejte, da sem kupec. In zdaj moramo videti, kaj bo iz tega. Meni je vseno, nikamor se mi ne mudi. Ti bi bil moral inženirja videti! Tu-le je vodil obrat z ljudmi in denarjem in stroji in z vsemi pripravami, mislil je, da je delal prav, drugače ni mogel. On je mnenja, čim več kamenja spravi v denar, tem bolj da je in da je napravil s tem nekaj zaslužnega, da je fari, deželi preskrbel denarja, in ni opazil, da je drvelo ž njim vse bolj v pogubo. Dežela ne potrebuje denarja, dežela ima denarja več kot dovolj. Takih mož, kakor je tvoj oče, teh nima dovolj. Če človek pomisli, da jim je sredstvo namen in da so na to ponosni! Bolni so in prismojeni, ne delajo, pluga ne poznajo, poznajo samo kocko. Ako nimajo zaslug, kaj se tedaj ne bijejo na prsi s svojimi norčijami? Oglej si jih, kaj ne zastavijo vsega svojega, kar imajo? Napaka pri tem je le ta, da ta igra in napuh ni niti pogum, je strah. Ali veš, kaj je igra na srečo? To je strah, da se človeku pojavijo na čelu potne kapljice, to je. Napaka je, da nočejo hoditi po taktu življenja, hočejo iti hitreje kakor življenje, drve, v življenje se zaganjajo sami kakor klini. Ampak potem pa pravijo njihovi boki — stoj, poka, išči izhoda, nehaj, boki! Potem jih zlomi življenje, vljudno, ampak gotovo. In potem se prično tožbe o življenju, divjanje proti življenju. Vsak po svoje, kakor mu prija, nekateri imajo pač dosti vzroka, da tožijo, drugi zopet ne, ampak nihče naj bi ne divjal proti življenju. Naj bi nihče ne obsojal življenja trdo in strogo in pravično, človek naj mu bo usmiljen in ga naj brani: Le pomisli, s kakimi soigralci mora življenje igrati!«

Roman »Blagoslov zemlje« (339 strani) je izšel med rednimi publikacijami »Modre ptice« in je danes po štirih mesecih že razprodan. »Pan« (150 strani) stane mehko vezan 24 Din, v platno 40 Din (za naročnike M. P. cenejše). Obe knjigi sta izšli v originalnih platnicah po načrtu arh. špinčiča. Oprema je krasna, moremo reči, da so najlepše knjige našega knjižnega trga — knjige »Modre ptice«.

Modno poročilo

Albina Hity-Zadnekova

1929—1930.

Moda se je postarala. Namesto da je stara dvanajst let, se dela, da je dvajset. Dovoli, da ji rastejo lasje in — krilo. Kakor mlada dama je, polna gracije, šarma in jo zato mnogo bolj občudujemo, kakor v prejšnjem njenem otroškem izrazu. Vendar ne osvaja takoj srca, nje prvi koraki so negotovi, gledamo jo nezaupno in ji previdno sledimo. Preden jo priznamo, se ji moramo seveda privaditi. Prinaša novo lepoto in smisel za pravilno proporcijo, ki bo končno triumfirala.

Srečno smo pri koncu z ravno in ozko linijo, ki je bila preenolična za oko, pozdravljamo valujočo linijo s harmoničnimi zaokrožitvami in ki je res v pravem skladu z oblikami ženskega telesa. Bodimo pravični napram novi prehodni modi; ne smemo primerjati teh novih poizkusov z modo že več kot desetletnim izkustvom. Gotovo, da ni lahka zahteva mnogo, ali vsak dan lepša, bolj vnešena in uporabljiva. Navduši nas na prvi pogled in zaupajmo ji, ker je to na vsak način moda l. 1930.

Pomlad

Plašči in kostumi.

Med številnimi blagovi izbiramo za pomlad tweed, katerega svetlobarvnost je prikladna bodisi za kostum, plašč ali obleko. Prvi se nosi z volneno jersey-bluzo iste barve, kot je osnovni ton tweeda ali njegovih črt.

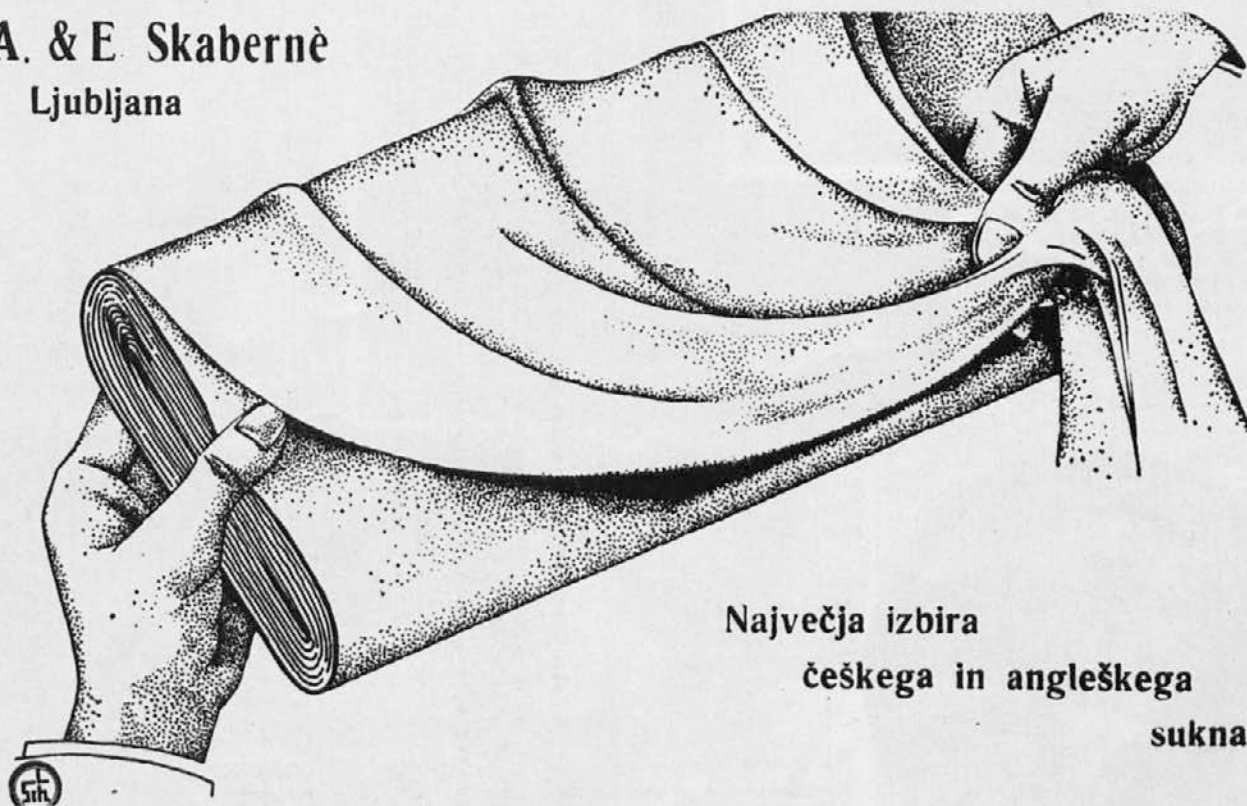
Dolžina jope tričetrtinska s pasom in se spodaj nekoliko razširi. Pas je iz istega blaga in podložen z usnjem.

Kombinacija tweeda in jerseyja ima zanimiv uspeh in bo ta moda obveljala več kot po navadi eno leto in ugotovimo že danes, da bo ta uspeh še večji in usmerjal osnutke športnih modelov. Dopoldanske obleke in complete iz tweeda se bodo precej uveljavili, ker je to blago praktično ne samo za potovanje, temveč tudi za vsakdanje oblačilo. Tweed je grapav, luknjičavo tkan in mehke.

Pomladanski kostum iz angl. tweeda za dopoldne in potovanje
(Modni atelje Hity d. z o. z.) Foto »Ilustracija

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Največja izbira
češkega in angleškega
sukna.

Za pomlad

Velik klobuk
v treh barvah
D'Ora, Paris

Obleka iz roza crepe za mladenke. Enostavni obleki daje par modernih trakov poseben mik. Kratka bolero-jopa izpolnjuje ensemble Pp.

Črno in belo za šport. Obleka pikčasta, k njej enobarvna jopa, ki je okrašena z blagom obleke Pp.

Na levi v krogu:
Čepica za pot
s pletenim šalom
D'Ora, Paris

Na desni:
Pomladanska promenadna obleka iz rdečega tweeda, ki je ponovno diagonalno progast. Kratka rdeča bluza Pp.

Levo:
Mr. Morris,
kralj brivocev
in česalcev, že
dvakrat med-
narodni zma-
govalec, je na
zadnjem kon-
gresu v Lon-
donu odnesel
že tretjič proo
nagrado

Desno:
Isti z dvema
modeloma in
krasnim na-
gradnim da-
rilom kon-
gresu Pp.

Dolgi lasje? Še dolgo ne!

Par modernih damskih frizur
iz česalnega salona M. Podkrajšek,
Ljubljana, So. Petra cesta 12

Dečja glavica polagoma izginja. Daljša toaleta — daljši lasje. Princip moderne dame je, da jo frizura polepša in napravi prijetnejšo. Moderni so kodri na tilniku. Ni pa rečeno, da jih mora nositi vsaka dama. Dama naj ugotovi sama, kaj ji pristoja in kaj ne. Ni moderno, če so podstriženi lasje visoko do srede glave. Vrat mora biti lepo fazoniran v okroglo, oval, ali koničasto obliko, ne pa v naravnost striženo fazono. Moderne so preče v sredi ali na strani glave

Oktavo višje...!

Neznan avtor.

Ilustriral Olaf Globočnik

(Dalje.)

IV.

V zadevi Adolfa Jereba sem ukrenil sledeče: trije agenti so zastražili vse tri izhode zgradbe, dočim sem se sam z dvema agentoma mudil na plesu. Vsake pol ure sem obšel straže pri izhodih.

Moj načrt je bil preprost in tak: prijeti Adolfa Jereba takoj, in sicer še prej, preden bi se moglo zgoditi kaj usodnega.

Ob desetih me je opozoril agent Petrič na gospoda Vladimirja Kramarja in na njegovo čudno obnašanje. Gospoda Kramarja poznam, skoraj soseda sva si. Čudno spremenjen mu je bil obraz ta večer. Morda ga še nisem videl tako bledega. Govoriti nisem hotel z njim. Bilo bi preveč nerodno in bogve, če bi sploh odgovarjal na moja vprašanja. Preveč je bil zmeden. Vedno sva menjavala tisti prostor ob vstopu v dvorano in, bogme, mislil sem si najraznovrstnejše stvari, ker me Kramar niti malo ni poznal. Eno mojih oči je počivalo vedno na njem. Pa saj nisem niti malo mislil, da bi se izgubil kje v stranskih prostorih: vsakih pet minut je bil zopet na svojem starem prostoru. Plesal ni.

Jaz tudi ne. Dovolj sem imel opravka. Možgani so delali neprestano. Napeto smo čakali, kdaj da se pokaže. Ni ga še bilo.

Obiskal sem zopet straže pri vhodih in če bi mi ne bil tedaj javil agent Zbrizaj o neznancu, bi se ta večer za gospoda Jereba ne bil završil tako srečno, kakor se je.

Opis neznanca se je strinjal z opisom Adolfa Jereba. Visok, ne posebno močen, lasje, nos, hoja. Ta neznanec je nagovoril stražnika na križišču malo od zgradbe na desno. Razgovor je opazil Zbrizaj. Ko sem prišel jaz, sem takoj odšel za njim. Neznanec je pospešil korake, ko je začul, da mu slede koraki. Obraza mu nisem videl, luči avtomobilov, ki so vozili mimo, so mu padale po suknji, nogah in trdem klobuku. Ko sem ga dohitel, sva naenkrat oba ležala na cestnem tlaku. Neznanec je klel, jaz sem se opravičeval. V luči cestne svetiljke sem mu videl v obraz in spoznal, da ni pravi. Kdo bi se kdaj mogel zmotiti, če je videl tiste močne obrvi, goste in mračne kakor skrivnosti?

Lepo sem se mu opravičil, tlak polzi in ta nerodni sneg. Nič ni vedel in nič ni videl. Jaz pa sem med tem pomenkom in nerodnim dogodkom izvedel vse: ta gospod je nosil prstan, ki sem ga predobro poznal. Hladno je bilo, kako bi ne bilo hladno v februarju in neznanec si je pozabil natakniti rokavice. Si jih bo drugič — to je njegova stvar.

Opravičil sem se, gospod in jaz sva si očedila obleko in šla vsak na svojo stran. Jaz nazaj na ples, agent Zbrizaj za neznanecem.

Bilo je malce nerodno, toda zdaj se ni dalo več popraviti. Družba je prišla na ples. Kmalu sem jih izsledil. Čakal sem ugodnega trenutka. Ob enajstih sem še čakal.

Tovariš Jerebov je ob enajstih govoril z mlado damo, črnim dominom. Razgovor je bil buren. Dama je bila razdražena. Govorila sta tiho, pa bi morala še tišje, da bi ju ne bil jaz čul. V garderobi št. 2 sem stal med oblekami in ko je dama trikrat ponovila, rezko in odločno: »Nočem, nočem, nočem!« sem vedel, da bo potrebovala mojo pomoč.

Iz skrivališča nisem mogel. Tovariš Jerebov ni bil osumljen, kaj bi torej z njim?

Torej — čakati? Ne. Ko sta zapustila garderobo, sem sledil njej in ne njemu. Zakaj to je bilo nujnejše. Videl sem, da sta govorila s Kramarjem. Tedaj pa sem opazil ne daleč od sebe Jereba. Molče je motril damo v črnem. Okrenil sem se k njemu in mu mirno rekel:

»Zdi se mi, da se pozna.«

Jereb je okrenil glavo. Izdal ga ni ne glas, ne pogled, ne kretanja:

»Hvala.«

Jaz: »Še ta trenutek zapusti dvorano. Vem vse. V mojih rokah si.«

On: »Motiš se. Prišel sem samo zavoljo zabave. Mislim, da si nimava prav nič povedati.«

Tisti hip je zamahnil proti meni. Ujel sem njegovo roko, toda kakor na znak naju je objela množica mask. Izvil se mi je kakor jegulja in že ga ni bilo več.

Hip nato sem že bil v prvem nadstropju v garderobi dve. Jereb in črni domino sta razburjeno govorila. Še ena dama in gospod sta se napravljala. Čul sem njegov glas, a videl ga nisem:

»Še danes se zgodi! Ta trenutek greš z menoj. Ne bom te silil, toda šla boš, če nočeš, da prisilim njega.«

Njen glas je trepetal: »Nikoli in če se zgodi ne vem kaj.«

Tisti hip je dama zavpila. Stopil sem iz svojega skrivališča z dvignjenim revolverjem in kriknil:

»Adolf Jereb, v imenu zakona!«

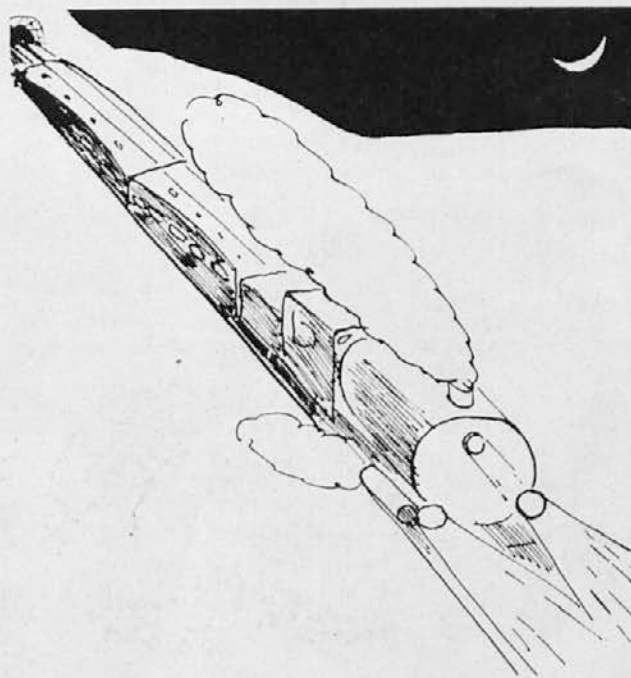
Pogleda, s katerim me je prebodel Jereb, ne morem pozabiti. Samo še enkrat me je tako pogledal, toda to je že bilo davno. Spustil je roko dame, se sklonil za njen hrbet in v prihodnjem trenutku skočil skozi odprto okno v globočino. Vse to se je zgodilo tako hitro, da nisem utegnil niti migniti. Videl sem, da se je dama zrušila na tla. V trenutku sem bil na oknu, še trenutek in bil sem na tleh. Zvil sem si roko, zabolelo me je, pa že sem bil na nogah. Tisti hip sem videl, da se je zakadilo v najbližjem avtomobilu in da se je dragoceni plen odpeljal.

Na žvižg sta prihitela dva agenta.

»Tako v avto in za njim!«

Drvel sem nazaj v prvo nadstropje. Kramar se je sklanjal nad nezavestno damo. Zdravnik poleg njega mi je javil: »Pretresla si je možgane ob padcu.« Agent mi je javil, da je družba aretirana. Tovariš Jerebov dozdej neznan. Obenem mi je izročil pismo. Brzo sem ga prebral in takoj sedel v avto.

Brzovlak je imel pol ure zamude. Sicer bi ne prišel pravočasno. Čul sem že signale, ko sem se pognal v zadnji vagon.

Vlak je drvel v ravni liniji proti Zalogu. Zdaj sem imel najtežavnejši del svoje naloge. Obšel sem vagon za vagonom in v enem izmed njih, v praznem kupeju tretjega razreda je sedel Adolf Jereb.

IZBRANA PARFUMERIJA SVETOVN. ZNAMK
SE DOBI V DROGERIJ »SANITAS«
CELJE - LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 5

Odpri sem vrata, sedel poleg njega in začel:

»Danes nisi imel sreče.«

On: »Da, ta dan sem slabo začel.«

Jaz: »Nisi mi več uganka, kakor si mi bil. Ne zdi se mi čudno, da živiš, kakor si živel. Toda Nyni boš dal odzdaj naprej mir. Trikrat sva se srečala, trikrat si se mi izmuznil. Zdaj je dovolj. Aretiran si.«

On: »Ne smeš misliti, da sem se nocoj namenil na lopovščine. Delikte, ki jih meni pripisujete, niso moji. Toda terjam svoje pravo.«

Jaz: »Kakšno pravo? Veš, da ljubi Nyna in da ne ljubi tebe. Čemu nasilstvo?«

On: »Dovolj. Ne govoriva več.«

Jaz: »Spominjam se, kolikokrat sva se videla v najopasnejših situacijah in vedno sem ti nudil prijateljsko roko v pomoč. Nikdar nisem pomandral svoje besede. Tudi zdaj je ne bom.«

On: »Kar sem, to sem. Ne bori se proti naravi. Petra sem jaz ubil, aretirati se ne dam, ker hočem še živeti!«

Spasite Vaš ukras
Vašu kosu novom
pronadenom
francuskom
pomadam

Michel'

Obustavi opadanje
i sedenje kose

Izleči kosno tkivo;
odstrani perut i sve boljke, od kojih kosa opada i sedi

Depo za Jugoslaviju: Beograd, Vasina ul. 8, II. sprat,
prodaje i apoteka Delini, Knez Mihailova ul. br. 1

Tisti hip je odprl okno in skočil iz drvečega brzovlaka v globočino.

Onemel sem.

V mislih mi je švignil niz najrazličnejših prizorov iz najinega življenja. Iz življenja nekdanjega mojega prijatelja Adolfa Jereba, ki sem ga imel rad, ki sem ga zdaj

Nobena krema ne more spremeniti Vaše kože

TODA NEGA KOŽE NA ZNANSTVENI PODLAGI — ki oživlja kroženje krvi po staničju in obnavlja delovanje por — bo ohranila Vašo kožo čisto, odporno in nežno. To so temelji Elizabeth Ardenove metode. Sledite vsako jutro in vsak večer točno vsakemu predpisu Elizabeth Arden, ter uporabljajte zato *Venetian Cleansing Cream* (čistilno kremo), *Ardena Skin Tonic* (sredstvo za jačenje kože), *Special Anstrigent* in *Orange Skin Food* (hranivo kože).

*Elizabeth Arden
Venetian-proizvodi
se dobivajo v*

**DROGERIJI
ADRIJA**

Mr. ph. S. BORČIĆ

L J U B L J A N A

Selenburgova 1

ELIZABETH ARDEN

25 Old Bond St. London W 1

673 Fifth Avenue New York

2 rue de la Paix Paris

moral aretirati in ki je prav ta hip skočil iz drvečega brzovlaka. Kaj mu prav za prav dolgujem in kaj dolguje on meni?

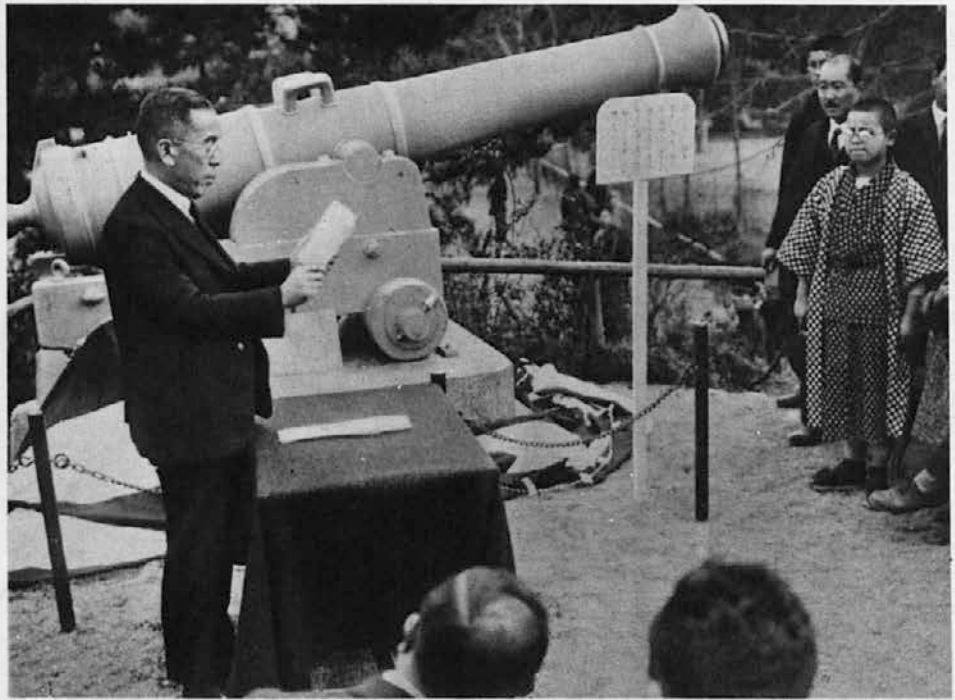
Nato sem počasi potegnil za zasilno zavoro.

(Dalje prihodnjič.)

Iz vsega sveta Pp.

Strična hčerka japonskega cesarskega para, proorojenka princesa Teru v svečani dvorni obleki

Top mir. V Tokiu (glavnem mestu Japonske) ustrela ta top vsak dan opoldne, točno ob 12. uri in naznanja natančen čas

„Največji“ novinarski fotograf-reporter sveta je R. E. Madsen. Baš fotografira filmsko igralko Dorothy Mackaill

Najmanjši boy v največjem hotelu je John Roventino v največjem newyorškem hotelu

Princesa Karnevala z oslovske priprave Foto Slavija

Karneval v Splitu. Karneval v Splitu slavijo po tradicionalnem običaju na cesti, kar omogočuje blaga klima. Posebno veselje Splitčanov je slovesni sprevod in sežganje princa Karnevala, ki so ga letos satirično napravili za »Miss Karneval«. Sto in sto mask na konjih, avtomobilih in oslih je spremljalo karnevalsko princeso do obale, kjer je bila slovesno sežgana. Karnevala so se udeležili tudi otroci, ki so imeli svoj otroški korzo, okusno aranžiran od S. K. »Jadran«.

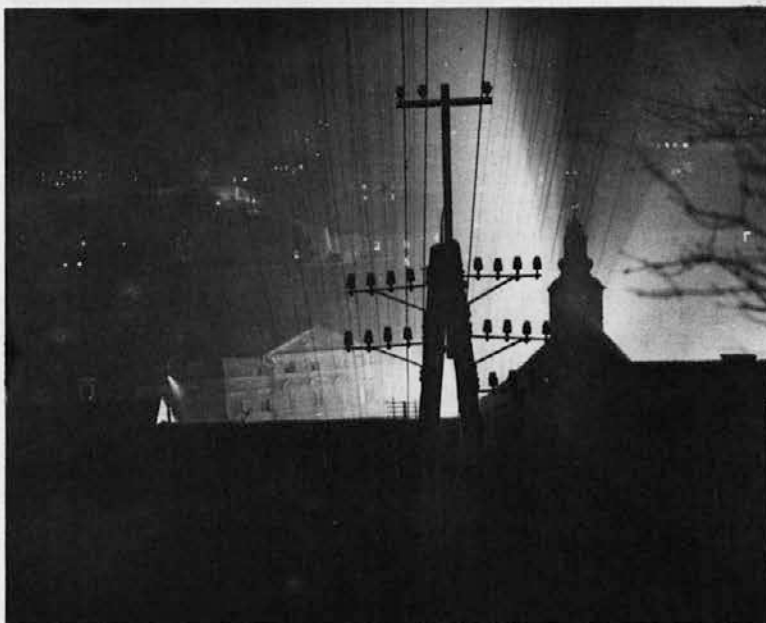

Otroški korzo v Splitu Skupina mornarjev

(Na volanu dvanaajstletna / atjuna Manola)

Desno: Princesa Karnevala tik pred slovesno smrtjo Foto Bar

Svečano razsvetljeni magistrat (fotografiran z Gradu, razločno je videti v temnih konturah kupolo magistrata)

Svečana proslava 80 letnice Masaryka v Ljubljani

Desno: Ljubljanski Grad z Marijinega trga Foto »Ilustracija«

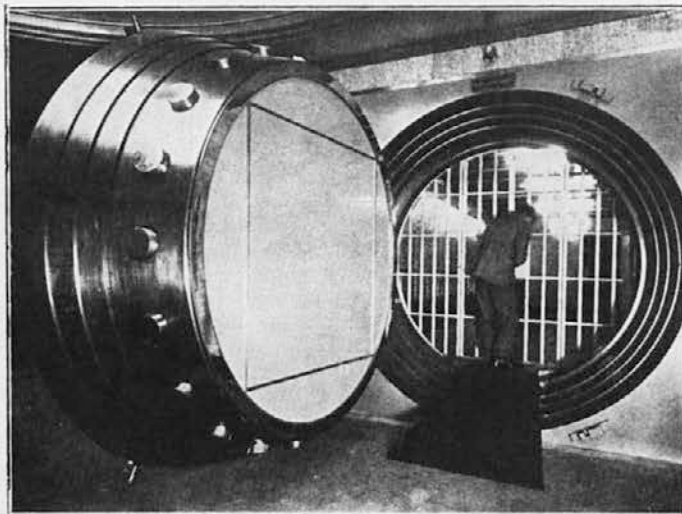

Sodobno banditstvo Pp.

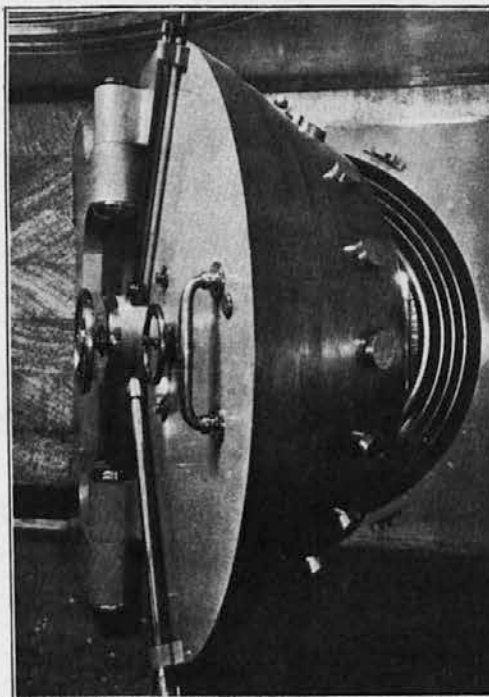
Tehnika ropanja modernih banditov. Rafiniranci vlamljajo kljub številnim stražam v zavarovane zakladnice. (Prihodnjič prinesemo slike o udejstvovanju modernega detektiva v borbi s temnimi elementi.)

Zgodbe o roparskih napadih v velemestih se množe. Niso to več junaški napadi bravurnih banditov na konjih, kakor jih še danes gledate v ameriških kičastih filmih. Način se je izpremenil. Z zvitjo uporabo modernih sredstev pridejo sodobni banditi do svojega cilja. Pred letom so izropali banko v Berlinu, izkopali rov do podzemskih tresorjev in na rafiniran način izropali ose šrambe. (To nam kažeta zgornja in spodnja slika.) Osumljence so izpustili, ker ni bilo dokazov!

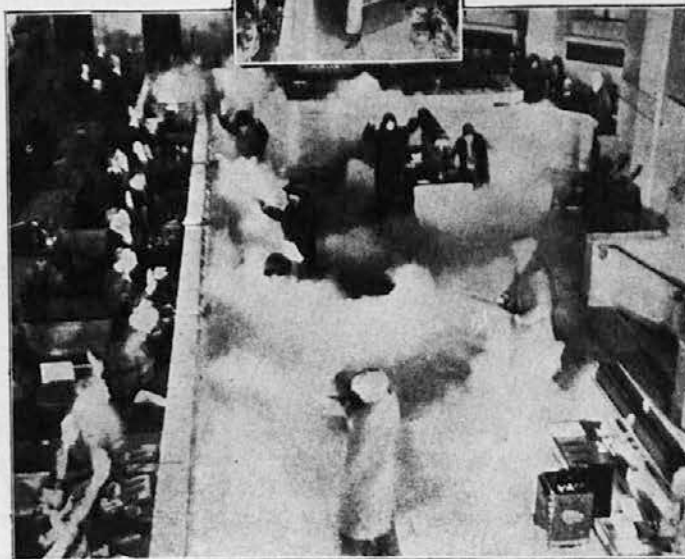

Vonder-Heidt-banka v Nemčiji je banka z najmodernejšim tresorjem. Ta tresor je glede varnosti brez primere. Vrata so težka 35.000 kg, 1 m debela, v premeru imajo 2 m. Zgornja slika kaže odprta vrata tresorja, slika na desni pa debelost vrat. Izdelala tordka Bilenber & Moser

Obramba ameriških bank proti banditom. — Banditi so prišli v banko in ljubeznivo zaopili osem navzočim »roke kvišku«. Mirno so izropali blagajno in nato izginili. — Zdaj so se banke zavarovale. Komaj ozkliknejo banditi »roke kvišku«, jim iz nevidnih cevi

brizgne v oči plin, ki povzroča solze. Ta način obrambe bo prekrizal banditom njih račune

Grafološki kotiček

Koroška. Zelo čuvstven človek, brez prave duševne usmerjenosti in urejenosti. Očividno precej deprimiran, se nahaja (vsaj trenutno) v duševni neorijentiranosti in neizvestnosti. Intelektualen tip, živi in misli v pojmi, na okolico vpliva nekam suboparno, kar je posledica prerevne fantazije in neke duševne ženiranosti in vezanosti. Njegove duševne sile se ne morejo prav sprostiti in razmahniti, akoravno se opaža precejšnja duševna gibljivost, ki pa pride do izraza v nekakšnem nervoznem iskanju in bežnem hotenju. Oseba ni ravno mož principov! Kar danes misli in ima v načrtu, jutri že lahko predrugači in preobrne. Hotenje je nekam zabrisano, brez prave izrazitosti in določenosti. Na zunanost oseba ne polaga posebne važnosti, v vsem svojem nastopu je precej površna in impulzivna, svojih čuvstev ne skriva. — Opomba: V kolikor je analizirana pisava pisca neorijentirana in nestalna, v toliko je Vaša pisava urejena in pod vplivom jake volje in odločnosti. Radi tega smatram, da bi Vi ev. mogli z gornjo osebo živeti v kolikor toliko ugodnem medsebojnem odnosu, ker bi pri Vas našel to, kar njegovemu bistvu manjka. Svetujem Vam pa, da natančno opazujete in prej dobro premislite, preden stopite v kake ožje stike.

»Igo.« Razpoloženje se Vam neprestano menja, zelo spremljivega naturela ste. Zelo občutljiva natura, tudi malenkosti so v stanu spraviti Vas iz duševnega ravnotežja. Čuvstvenost prevladuje v Vašem značaju nad hotenjem. Cela Vaša duševna konstitucija je zrahljana, primanjkuje ji neke hrbtenice; priporočam Vam skrajno solidnost v življenju, kajti niste natura, ki bi si brez škode na telesnem in duševnem organizmu smela dovoljevati kake ekscese. Srca ste dobrega in mehkega, diči Vas velika od-

*mir, vpi. naredi
velj. privlačne —*

kritost in zaupljivost, opaža se v Vašem delovanju precejšnja miroljubnost. Hudo Vas že mora kdo izzvati, preden se odločite, nastopiti proti njemu v ostrejšem tonu; preprirov ne ljubite, z diplomatično preišljenim nastopom skušate ublažiti vse difference in disharmonije. Vendar pa preidete pri tem večkrat v preveliko popustljivost, premalo se zavzemate za lastne interese, premalo samozavesti in odpornosti imate. Temu je najbrž kriva tudi Vaša rahla telesna konstitucija, ki očividno ne prenese večjih duševnih naporov. Borbena natura niste, manjka Vam večjega zanosa in močne iniciativne volje. Očividno Vam ni dosti do mnenja Vaše okolice, dovolj zabave in zadovoljstva najdete v lastni duševnosti. — Glede razmerja do Vaše zaročenke moram ugotoviti, da ne najdem v obeh značajih kakih posebnih potez, ki bi utegnile v bodočnosti kaliti medsebojno razumevanje.

»Krima.« Redko dobim iz vrst mojih klientov tako specifično žensko pisavo, kot je naslednja. Vsebuje namreč skoro 100 odstotkov najznačilnejših potez pristne ženske duše z vsemi njenimi vrlinami in slabostmi. Opozarjam nanjo vse ljubitelje grafološkega študija, ker je ta pisava tako rekoč nekakšna grafološka rariteta, vredna posebne pažnje in interesa.

Pisava razodeva močno čutnost in obenem precejšnjo čuvstvenost; oseba zelo »obrajta« užitek in nasladi tega sveta, se rada zabava, ljubi pestro okolico in ima precej zmisla za humor in originalne domisleke. Pri njej ne smete iskati kakih visokih filozofskih misli, njena duševnost je predvsem praktično usmerjena, zasidrana v realnosti. Vsak korak oseba premisli predvsem s praktičnega stališča, seveda ne pozabi pri tem na osebne koristi (opaziti je precej egoističnih potez v značaju). V utopije in iluzije ne zaide, akoravno iz komodnosti rada malo posanjari in pofanta-

*Povotno ko um ga. op
križno vsodeli, da ji us on,*

zira. Je strpljiva natura, flegmatičnega naturela, ljubi duševni mir in ravnotežje. Biti zna zelo skromna v svojih zahtevah, ima tudi obilo zmisla za podrobno delovanje, ki ga zahteva uspešno gospodinjstvo. Vsako malenkost takoj opazi! Kljub precejšnji ozkosrčnosti pa oseba ne skopari, drži se v tem oziru pravih mej. Njena duševnost je precej mehka in nežna, trdih in odurnih potez ni najti v njenem značaju. Zelo se zna prilagoditi, govoriti zna sladko kot kaka sirena, pri tem pa razvija prirajeno ji eleganco in duševno fineso. Ne boste se dolgočasili v njeni družbi! Pri občevanju z njo morate venomer upoštevati, da je ona stoodstotna ženska, zato je ne smete meriti z moškim merilom, marsikaj ji morate oprostiti, tuptam zatisniti eno oko. Ima namreč svoje kaprice in posebnosti, ki jih pa ne zataji.

»42 let star, pozna sebe še prav malo.« O življenjskih neuspehih govorite in to pri Vaši pisavi! Marsikdo bi Vam bil najbrž prav hvaležen, ko bi mu jo hoteli posoditi, recimo za nekaj časa, saj vsebuje ogromne količine življenjske energije. Če nimate pri Vaši pisavi dovolj vidnih uspehov, potem temu gotovo ni toliko kriva Vaša duševna konstitucija, temveč predvsem skrajno neugodna konstelacija zunanjih prilik in razmer.

*uspehu izročaja
se mi prisuje*

Zelo samozavestni ste, ponos Vam ne da, da bi duhom klonili pred svetom, imate pa napako, da preveč neženirano, preveč neprikrito silite lastno osebo v ospredje, brez ozira na efekt, ki ga s tem izzovete na zunanaj. V lastno moč imate neomejeno zaupanje, podzavestno čutite, da se Vam obetajo še velike razvojne možnosti. Opaziti je pa disharmonijo med hotenjem in faktično realnostjo, od življenja zahtevate veliko več, kot Vam je v stanu nuditi. (Odtod najbrž Vaša trenutna nezadovoljnost z danim položajem.) Vaš nastop je velikopotezen, z malenkostmi se ne ukvarjate, Vaše stremljenje je usmerjeno direktno na cilj. Kljub živahnemu naturelu

se pa imate čudovito v oblasti, pred življenjskim bojem Vas ni strah, temveč Vam je v direktno naslado. Življenje brez dela in napora bi bilo Vaša smrt! Pretežno praktična natura, realno usmerjena, materijalni interesi prevladujejo. Tudi Vaša telesna konstitucija je izredno žilava, nervoznosti ne poznate, saj so Vaše duševne rezerve še neizčrpane. V marsičem pretiravate, zagrizeni ste v svoje ideje, trdovratno jih branite in vztrajno izvajate. Vendar se le s težavo prilagodite danim razmeram, vedno imate pred očmi, kako bi moralo biti, ne pa, kako je v resnici.

Pripomba uredništva: Kdor želi grafološko skico značaja kake osebe, naj vpošlje približno 10 s črnim pisanim vrstic njene pisave (navesti treba tudi spol in starost) na uredništvo naše revije pod naslovom »Grafološki kotiček«. Obenem naj priloži pismu 20 Din za delo in stroške. Pisma se rešujejo strogo diskretno in zelo vestno. Analize vposlanih pisav se priobčijo v tem kotičku le na izrecno željo. Naš grafolog izdeluje tudi detajlne analize pisav in je bralcem te revije na razpolago za vse tozadevne informacije in vprašanja.

Nov film z Ito Rino

»Pomlad prihaja« — Kino Ljubljanski dvor

Richard Oswald ni ime s posebnim slovesom. Tudi te Wedekindove zgodbe o pomladi, ki prihaja (ki je bila že parkrat filmana), ni zreziral kar nič zajemljivo. Par zanimivih fotografskih posnetkov, to je vse, kar je mogel iztisniti, vse drugo mu je uhajalo iz rok. Morda snov izčrpa režisersko navdušenje, če je le preveč vezano nanjo. Toda zakaj je enoličen, če zna sukati aparat okrog sebe? Vloga Ite Rine je majhna, toda zato nič manj zanimiva, že zato, ker jo igra Ita Rina. V tej vlogi se kreče mnogo svobodneje, če se je komu v »Erotikonu« zdela malo zadržana in celo ovirana. V scenah s svojim soigralcem (glej spodnjo sliko) je pokazala fin igralški dar, da kar napeto čakamo prihodnjih filmov z njo. Kamera in vsa brzina filmskega traku ne moreta lagati, dokler prodirata igralčev izraz in nema kretanja z bele stene v nas.

Ita Rina v svoji vlogi v filmu »Pomlad prihaja«

Obraz
filmske
igralke

Norma Shearer

Elizabeta Bergner

Podoba neme žene

Izraz hrepenenja

Dolores del Rio

Levo:
Lillian Gish
Desno:
Lya de Putti

FILATELIJA

Slovenska izdaja 1919/1920.

(Slika delo akad. slikarja Ivana Vaupotiča)

V št. 1. smo prinesli primer, kako bi se dale aranžirati znamke slovenske izdaje 1919/1920, danes pa prinašamo različke med kameno- in knjigotiskom vrednosti 3—40 vin., med dunajskim in ljubljanskim kamenotiskom porto- in časopisnih znamk.

3, 5, 15 vin.: Pri knjigotisku sega levi del verige, v nasprotju s kamenotiskom, do spodnjega roba.

10 vin.: Pri kamenotisku je vrednostna številka visoka 8 mm, pri knjigotisku pa 7 mm.

20 vin.: Pri kamenotisku kontura leve roke — v nasprotju s knjigotiskom — ni prekinjena.

25 vin.: Pri kamenotisku preseka bela valovna črta modri rob popolnoma, pri knjigotisku pa sega samo do modrega roba.

30 vin.: Pri kamenotisku je prostor med vrednostno številko in gornjim trakom manjši kakor pri knjigotisku.

40 vin.: Pri kamenotisku sta kraka številke 4 enako visoka, pri knjigotisku pa sta različna.

Émission de la Slovénie de 1919/20.

Après nous avoir entretenues l'autre jour de la manière d'arranger convenablement les timbres de l'émission slovène de 1919/1920, nous vous signalons ci-dessous les marques distinctives de la lithographie et de la typographie des timbres de 3 jusqu'à 40 vinaris aussi que des timbres-taxé en lithographie émis à Ljubljana et à Vienne.

3, 5, 15 vinaris: Dans la typographie la part gauche de la chaîne s'étend à la différence de la lithographie, jusqu'à la bordure en bas.

10 vinaris: Le chiffre de valeur de la lithographie est haut de 8 mm, celui-là de la typographie de 7 mm.

20 vinaris: Dans la lithographie le contour de la main gauche — à la différence de la typographie — n'est pas entrecoupé.

25 vinaris: La ligne ondulée blanche de la lithographie coupe la bordure bleue en haut, tandis que celle-là de la typographie ne l'attend pas.

30 vinaris: L'espace entre le chiffre de valeur et de la bandelette en haut de la lithographie est plus petit que celui-là de la typographie.

40 vinaris: Les batons du chiffre >4< de la lithographie ont la hauteur égale, tandis que la hauteur de ceux-là de la typographie diffère.

Porto-znamke, ki so bile natisnjene v Ljubljani, imajo pri vinarskih vrednotah vrednostne številke manjše kakor one, ki so bile natisnjene na Dunaju. Pri kronskih vrednotah je razmerje med velikostjo številke ravno nasprotno.

Les timbres-taxé imprimés à Ljubljana, valeurs en vinaris ont les chiffres de valeurs plus petits que ceux-là imprimés à Vienne. Chez les valeurs en couronnes au contraire, les chiffres de valeur des timbres imprimés à Ljubljana sont plus grands que ceux-là des timbres imprimés à Vienne.

Komandir Byrd

Sir Ernest Shackleton

Captain Sir George Hubert Wilkins

Bela lisa v zemljepisnih atlantih

O možeh-iskalcih onega dela zemlje, ki je bil le teoretično dognan.

Oni del zemlje, ki je bil le teoretično dognan in je šele zdaj otipljiv, leži na najskrajnejšem jugu. Komandir Byrd, zadnji v celi vrsti junakov, ki so iskali ta del zemlje, je odšel na jug opremljen z najmodernejšimi pripomočki in preletel južni tečaj.

Prvotna teorija starih Grkov je bazirala na filozofskih oporiščih, na abstraktnem zakonu enostavnosti, enakosti in simetrije. Ta teorija je bila v veljavi dve tisočletji.

Stoletja so glodali ta problem stari pomorščaki tja do angleškega kapitana Cooka, ki je prvi objadral polarne dežele in prinesel vest seboj, da je skrajni jug suha zemlja in dvakrat večja od Evrope. Ruska ekspedicija, ki se je je udeležil tudi Bennighausen, je potrdila to. Prišel je do suhe zemlje, ki se razteza južno od Južne Amerike.

Po tej ekspediciji je James Ross odkril takozvano Veliko bariero, ki se razteza v nekakšnem polkrogu okrog pola in strmo moli iz vode.

Da odkrije pol, se je nato napotil angleški kapitan Scott na pot. Prišel je na južni pol malo za Amundsenom, ki ga je dosegel z druge strani. Scott in vsi udeleženci te ekspedicije so umrli na povratku, tik pred taboriščem.

Malo pred Amundsenovo in Scottovo ekspedicijo je odšel na jug Shackleton in je z neizmernim naporom prodril 280 milj. Dosegel je magnetski tečaj.

Amundsen je prišel na tečaj 13. decembra 1911. Za dolga leta je bilo hrepenenje raziskovalcev utešeno. Pred kratkim šele se je odpravil Wilkins na pot. Prvi je bil, ki je imel seboj zrakoplov. Letel je do Grahamove dežele in dognal, da sestoji iz neštevilnih otokov.

Lansko leto se je napotil komandir Byrd na jug in njemu se je posrečilo preleteti južni tečaj. Njegova ekspedicija je ostala na jugu in ne na severu (ki je toplejši)

kakor Wilkinsova. Byrd raziskuje predvsem geografično, dočim je Wilkins meteorološko, da bi ugotovil, če vpliva vreme tečaja na ozemlje južne polute. Misli je tudi na meteorološke postaje v polarnih krajih.

Letos se bo podal Mawson na pot. Spomladi misli poslati več ekspedicij v notranjost, ki pa naj bi se pred začetkom velikega mraza vrstile v taborišče.

Capt. Roald Amundsen, ki je prvi prispel na južni tečaj

Vsakemu radioamaterju je potreben tednik

RADIO-LJUBLJANA

edini slovenski strokovni list za radiofonijo. Prinaša podroben program domače in 25 inozemskih postaj, v sliki in besedi poroča o delu slovenske in drugih postaj, o novostih v radijski tehniki itd.

Prosimo, sporočite nam svoj naslov, da Vam pošljemo list na ogled

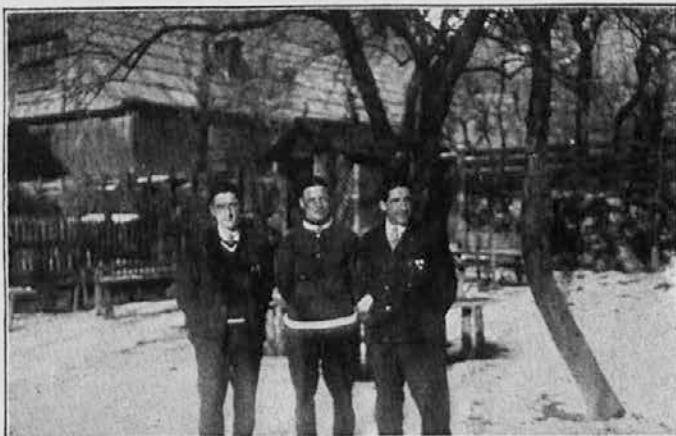
Radio-Ljubljana, Miklošičeva cesta 5

Če se ne strašite slišati resnico, potem mi dovolite, da Vam jo povem.

Gotova dejstva iz Vaše preteklosti in prihodnosti, finančne možnosti in druge zaupne zadeve se Vam razkrijejo po astrologiji, najstarejši vedi zgodovine. Vaši izgledi v življenju glede sreče v zakonu, glede Vaših prijateljev in nasprotnikov, uspeha Vaših podvzetij in spekulacij, glede dediščin in mnoga druga važna vprašanja se Vam morejo razjasniti po znameniti vedi astrologije.

Dovolite mi, da Vam vnaprej odkrito povem pozornost vzbujajoča dejstva, ki Vam bodo izpremenila dosednji način življenja, Vam pomogla do uspeha, sreče in napredovanja ter Vas obvarovala pretečega obupa in nesreče. Vaša astrološka razklada bo spisana kar moči poljudno v vseh podrobnostih in to na najmanj dveh polnih straneh. Sporočiti pa mi morate na vsak način Vaš rojstni dan, mesec in leto, ime in naslov, vse razločno napisano. Če hočete, lahko priložite v svrhu kritja poštne in pisne bankovce za 10 Din (kovanega denarja ne prilagati). Pismo naslovite na: Profesor Roxroy, Dept. 8395 B, Emmastraat 42, Den Haag (Holland). — Pisemska pristojbina 3 Din.

N. B. Profesor Roxroy ne zna slovensko in obžaluje, da Vam more odgovoriti le v nemščini (ali po želji v francoščini ali angleščini).

Naši najboljši smučarji od leve proti desni: Joško Janša (S. K. Ilirija), državni in banovinski prvak, Bogomir Šramel (Sm. kl. Ljubljana), prvak v skokih, priboril si je v kombiniranem tekmovalju 3 mesto, ing. Janko Janša (S. K. Bled), priboril si je drugo mesto. Ti trije so tekmovali v Oslu (Norveška) za prvenstvo Evrope

Zimski šport

V dneh 15. in 16. februarja so se vršile smuške in skakalne tekme za prvenstvo države in banovine v Kranjski gori. Dovjem, Mojstrani. Bila je to ena največjih prireditelj do sedaj, kajti k teku se je prijavilo 47 tekmovalcev, članov 11 klubov, k skokom pa 13 tekmovalcev. V skokih in teku skupno je tekmovalo 7 tekmovalcev. Letos se je prvič tekmovalje za prvenstvo države izvedlo kombinirano. Prvenstvo države in banovine si je po zelo trdem boju osvojil Joško Janša (S. K. Ilirija).

Skok Bogomirja Šramela (Sm. kl. Ljubljana), ki je bil prvak v smuških skokih. Obenem pogled s skakalnice v dolino

Pogled na cilj; predsednik komisije dr. Lukman in zastopnik bana, banski svetnik dr. Vončina Foto I. Kosce

OPOZARJAMO

vse svoje cenj. naročnike, čitatelje in prijatelje
NA RAZPIS NAŠIH NAGRAD
za pridobivanje novih naročnikov na notranji strani ovitka 2. številke »Ilustracije«. Čim več bo naročnikov, tem boljši bo naš list! Zahtevajte številko na ogled! Uprava revije »Ilustracija«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Beli zobje: Chlorodont

prijetno osvežujoča zobna krema s poprovo meto **Chlorodont** napravi zobe bleščeče bele in varuje dragoceni zobni emajl, daje zobem sijaj slonove kosti, jih naravno očisti in odstranjuje neprijeten duh ust. Prepričajte se najprej z nakupom ene tube po Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—; Chlorodont-ustna voda steklenica Din 17.50. Zahtevajte vedno **samo prístni** Chlorodont ter zavračajte vsak nadomestek! Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, oddelek Chlorodont, Maribor.

115

Naši otroci

Na številna vprašanja:
 Še prinašamo lepe slike
 otrok! - Samo pošljite
 nam jih in ne jezite se,
 če ne pridejo takoj na
 vrsto!

Uredništvo revije
 »ILUSTRACIJA«
 Ljubljana
 Kopitarjeva ul. 6

Desno:
 Pat in Patachon

Otroška maškara v Škofji Loki

Foto Avg. Blaznik, Škofja Loka

† Peter Kozina

veleindustrijec

Baron Zoisa

Tu objavljena portreta pred kratkim umrlega slov. industrijca Petra Kozine in barona Žige Zoisa izvirata iz privatne lasti Kozinove. Naslikala je obe deli tudi že pokojna slov. umetnica Ivana Kobilca († 1926), morda po predlogah in ne toliko po naravi tudi podobo Petra Kozine, dočim podoba barona Zoisa gotovo po litografiji Lanzedeljja

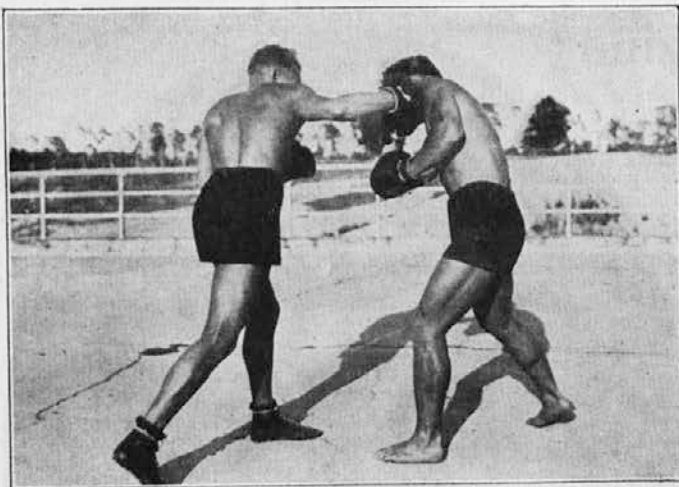

Prenovljena veža v bivši Zoisovi palačini na Bregu
Foto
>ilustracija<

S pokojnim Petrom Kozinom je legel v grob eden izmed mož mlade slovenske industrije. Iz časov, ko sta razvoj domače trgovine in čas terjala može energične in podjetne. Priklicala sta jih, kolikor jih je bilo. Za tisto dobo, ko je bil nujen odpor in žilava delavnost, če je hotel narod živeti in verovati vase. Kozinova tovarna stoji v Tržiču, središču slovenske čevljarke domače obrti, in je po svojem industrijskem karakterju praktično nadaljevanje majhne obrti in vzpon kvišku. Motor razvoja je človek, kakor je bil, individualnost esenca, ki žene naprej. Življenje gre preko smrti, ki je le priča trdega dela in še večje vere, dokaz, da v nas čas ne stoji

Desno:
Prenovljena Zoisova cesta s Zoisovim spomenikom (po načrtu prof. Plečnika) in bivša Zoisova palača na Bregu, s prenovljenim ortom, last † Petra Kozine

Slika 1.

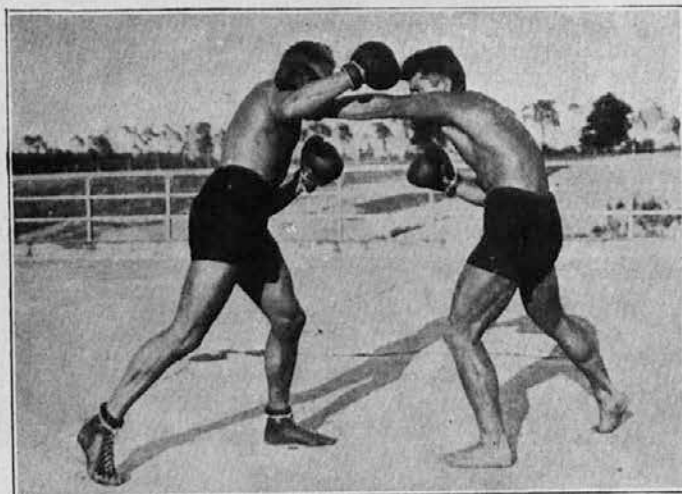
Boks kot šport

I. K.

Pri nas je v navadi, da se vsaka nova stvar obsodi že vnaprej. Vsak nov pokret, pa bodisi na kateremkoli polju, se sprejme z omalovaževanjem. In to store po navadi oni, ki so za to najmanj poklicani. Pa če je ta pojav omalovaževanja splošen, zakaj bi se, recimo, poskus, uvesti novo športno panogo, pozdravil? Ker je to nekaj nemogočega, je jasno, da bodo tudi boksu nasprotovali (seveda samo oni, ki stvari ne poznajo) in zmajevali z glavo: »Boks...?« Kajti čim sliši laik besedo boks, mu pred očmi zamigljajo »mlake krvi, zbiti nosovi, končno tudi kakšen mrlič«. Če pa pogledamo to športno panogo od blizu, bo pa tudi laik takoj moral spremeniti svoje omalovaževalno stališče: v resnici je boks lep, zdrav šport, če ga gojimo pravilno in športno.

Čim si boks ogledamo malo temeljiteje, mu bomo priznali, da je to ena onih redkih športnih panog, ki telo harmonično izoblikuje. Boks ni enostranska telesna vzgoja. Pri boksanju deluje enakomerno vse mišičevje. Boksar ne rabi samo mišic, temveč mora tudi misliti, in to še posebno. In prav v tej panogi športa je potrebna mogoče največja inteligenca.

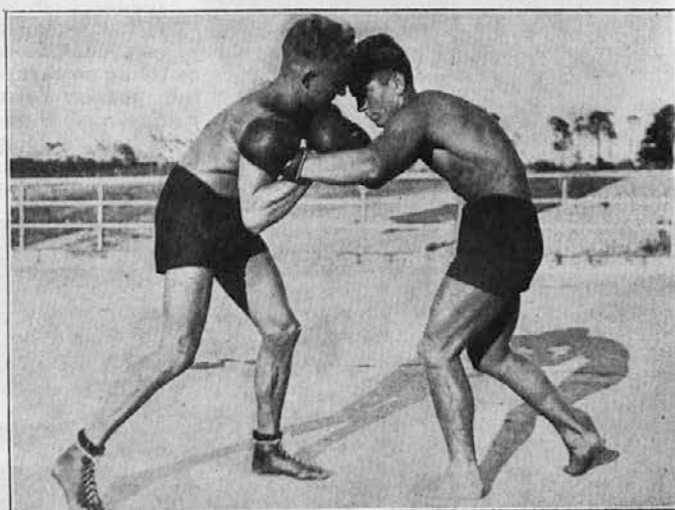
Domovina boksa je Anglija, oziroma Amerika. Na kontinentu se je boks razširil posebno po vojni in to v Nemčiji, ki sedaj po številu izvršujočih boksarjev prednjači. Boks

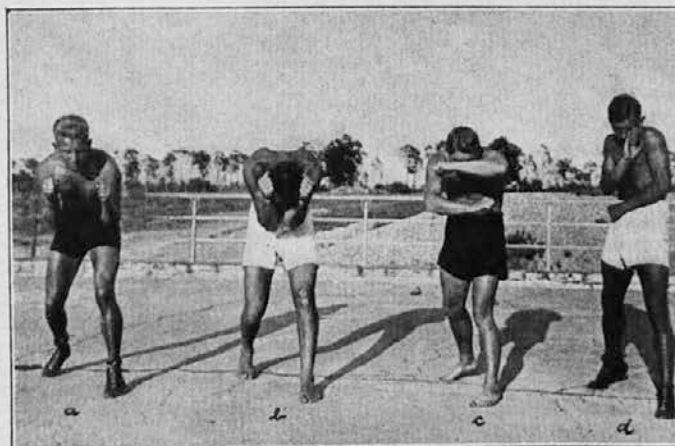
Slika 2.

so prinesli vojni ujetniki iz Anglije. Na Angleškem je boks uveden že v ljudskih šolah. Potrebo boksa je za Anglijo prva uvidela Nemčija, ki tudi že med mladino forsira boks. Zakaj? Že uvodoma smo povedali, da boks izobliči telo vsestransko, boks vzgoji tudi zaradi strogih pravil lepe značaje. Tudi v najhujši borbi, čim pade nasprotnik, je ta nedotakljiv, noben udarec ga ne sme več zadeti. In v tem se boksar priuči samozatajevanja, ki je v življenju tako nujno potrebno.

Kako izpopolni boks mišice, more občutiti vsak sam na sebi. Samo lahek udarec v trebušno votlino, in že ti primanjkuje sape. Pri boksu pa so dovoljeni udarci tudi v trebuh. To je dokaz, kako mora biti razvito tudi trebušno mišičevje. Ne uporablja se samo ena roka. Obe roki

Slika 3.

Slika 4.

morata enako služiti. Tudi na dihalne organe vpliva boks dobro. Seveda pretiravati se tudi tu ne sme.

Kakor skoro v vseh športnih panogah delimo tudi boksarje v profesionalne in amaterske. Za nas naj ima boks pomen kot obrambni in telesnovzgojni šport.

Naše slike kažejo najvažnejše udarce v boksu. Na slikah je z leve znani nemški boksar Deutz, ki je sedaj trener ljubljanske Ilirije za plavanje, skoke in boks. Slika št. 1 predstavlja udarec visoki desni usék, katerega se ubrani nasprotnik z visokim ujemom. Slika št. 2: Visoki usék je dal atlet z desne, ki ga parira Deutz na isti način, le z drugačnim kritjem. Slika št. 3: Borba iz bližine v poziciji »infighting«. Slika št. 4 kaže trenajo: a) početna drža, b), c) in d) pa tri različne vrste dvojnega kritja.

Moj društveni tajnik

Janez Oblak

Ilustriral Hinko Smrčkar

K meni je prišel prijatelj, ki ga že nisem videl vrsto let. »Kako te že iščem!« je zaklical. »Posodi mi sto dinarjev in prodam ti idejo, ki bo nesla več!«

Bilo je še prve dni v mesecu in mu nisem mogel utajiti svojih kovačev. Dal sem mu. »Naj bo za prijateljstvo!« sem si mislil in daga odpravim.

Toda on je vztrajal ob meni in mi za sto dinarjev zaupal svojo idejo.

Jaz sem to zadevo obračal v mislih in na-

zadnje sem mu pritrnil. »Škodi mi ne, stvar je sama na sebi dobra,« sem dejal in falotu nasedel. Ne trdim, da prvič v življenju, upam pa, da tudi ne zadnjič.

In tako sva podpisala »pripravljalni odbor društva za povzdigo človečanske misli« ter vložila pravila. Potrdim, da je samo mene podpisal s strojem in da se je sam kot tajnik podpisal nečitljivo. Če pa sem nasedel!

»Tako veš, okoli oblasti pojdi ti, da ti odobre pravila, jaz bom medtem pripravil listo članov. Boš videl, da jih bom imel v kratkem par sto. Naš čas naravnost žeja po človečanstvu.«

In jaz sem hodil okoli oblasti in plačeval kolke, on je nabiral listo članov.

Ko so bila pravila odobrena, sem opazil, da ima nov klobuk, novo suknjo, nove čevlje, poznanje z vsemi varuhi javnih in zasebnih kreditov in dve poli članov. Odličnih članov!

»Tako,« je dejal, »zdaj pa začniva s prošnjami.«

»Z občnim zborom, z ustanovnim občnim zborom!« sem mu jaz dejal.

»Ti tega ne razumeš!« me je pogledal. »Ali ti bo ustanovni občni zbor kaj prinesel? Ničesar. Ali ga je treba? Ni treba! Treba je še nabirati člane in pa vložiti prošnje za podpore. Na to oblastvo in na ono. Napiši prav lep program novega društva v liste. Kdor ne bo ničesar dal, tega naznanimo, saj veš, kam, radi pristranosti. Bomo videli! Potem bomo napravili tekmo ženjc. To bo originalno, nato tekmo peric, tekmo najtežjih in najlažjih dam v deželi. In bomo nabirali enkrat srpe, drugič milo, tretjič zamet in gramofone, četrtič svilo in škarje in žveplenke. Za to, mis' in ono, mis'«

Strmel sem nad iznajdljivostjo svojega prijatelja in moram reči, da mi je ugajal, vedno bolj mi je ugajal.

Pa sva res napisala prošnje. Na oblastva sva pristavila, da bo društvo tudi narodno vzgajalo, »človečansko narodno«, na one, ki so bili bolj naklonjeni samo človečanstvu, samo »o človeku, ki ga je treba rešiti družbi«. Pri tem sva namignila, da bi utegnila odklonitev prošnje dišati po pristranosti.

In godila so se čuda. Prijatelj je romal z dolgo listo v rokah, listo članov, res odličnih naših ljudi vseh bivših strank, bivših in sedanjih človekoljubov.

Začele so prihajati podpore in milo in škarje in gramofoni, tinktura za kurja očesa, škrnielji kave, praški za tinto, pasovi za kilo in caherlin.

Čudovito, naravnost čudovito. In vse to še pred občnim zborom, pred ustanovnim občnim zborom.

»Kako to delaš?« sem ga vprašal, ko mi je prinašal vse to v sobo. »Kako za božjo voljo to delaš?«

»Prav lahko, to gre prav lahko! Kamor pridem, pokazem listo že pristopivših članov in prosim novega, ko pri-

stopi, za svet, kam naj še grem. In mi pove, uslužno in škodoželjno mi pove. Tudi bi se vsakdo bal, če ne bi pristopil. Kajti pokažem mu imena, ki se jih ima dolžnost bati in mu prinesem ustno priporočilo od osebe, ki je pripoznana osebno in ima stike visoko navzgor. Zdaj bo enkrat mednarodni kongres v Parizu,« je važno pristavil.

In sem res drugi dan čital poročilo, podpisano kajpak z mojim imenom, v časopisu o »mednarodnem kongresu človekoljubov v Parizu«. Imena mednarodnega zveznega odbora, imena, o katerih nisem nikoli sanjal!

In čez par dni mi je povedal, da je že prejel podporo, veliko podporo za udeležbo. Meni je stvar postajala vroča. In sem vprašal pri znanem uradniku. Ta mi je pokazal prošnjo, ki jo je prijatelj podpisal »za predsednika« ter priložil »moje« članek.

Mene je stvar strašno razburila. Ko je prišel, sem mu očital samolastnost, sem mu izjavil, da odstopam kot predsednik pripravljalnega odbora ter da se mi nima več prikazati. Kratko in malo, povedal sem mu, da ga nočem več poznati in da ga bom izročil policiji.

»Škoda, tebe bom pogrešal!« je dejal. »Ti imaš organizatoričen talent, naravnost rojen si za predsednika, ker se nisi do danes nič vmešaval. Škoda, prav res škoda!«

In je prav žalosten odšel ter pustil v moji sobi vse nabrane copate, klešče za svedanje las, otroški voziček za dvojčke in poleg vsega drugega še vse že prej omenjene stvari za tekmovalke in »mise«.

»Škoda!« je dejal še na vratih, »zdaj bom pa jaz vse: predsednik in tajnik in blagajnik.«

Toda ni bil. Šel je še na »mednarodni kongres« ter od tam pisal meni sledeče pismo:

»Dragi gospod predsednik!

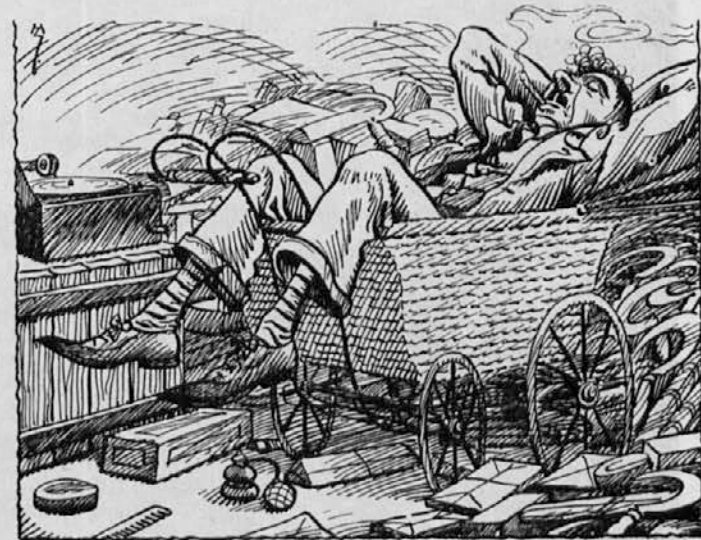
Samo iz ljubezni ti naznanjam, da te išče policija. Meni se je pri nabiranju članov pripetila nesreča. Iz »Adresarja« sem prepisal na prvo polo tudi nekaj oseb, ki so že umrle. Ta pola nosi tvoj podpis. Ali ti ni Pogačar, oni neumni trgovci s slanino, saj ga poznaš, tega zapazil in zagrozil, da pojde na policijo? Pravočasno sem si preskrbel potni list in sem zdaj na »mednarodnem kongresu«. Vrniti se ne mislim. Moj dolg, tistih sto dinarjev, mislim, je poravnal, saj sem ti nanese blaga za celo štacuno. Zaigraj si na gramofon, nasvedraj si lase, namoči kurja očesa in natakni si copate na glavo. Ustanovnega občnega zbora ni treba, blagajno bova skonstrirala, če prideš za menoj.«

In na koncu me je še prav topla pozdravil ter laskavo in ljubeznivo pristavil, da takega predsednika lahko išče z luno v roki, pa ga ne bo imel več.

Lepa reč! Bolj ko sem premišljeval, kaj bi, bolj je bila stvar zapletena in je še danes. Zato zdaj na tem mestu javno izjavljam, da za svoje umrle člane nisem vedel ter pozivljam, naj se oglasijo vsi, ki so dali za tekme ženjc parfum in ozke kopalne trikoje, za tekme peric krema za čevlje in omela za dimnike, za tekmo najtežjih tobak za nosljanje in ortopedične čevlje in za tekmo najlažjih gozzerje, številko 44, in vodovodne cevi in caherlin, ter odneso stvari proti plačilu primerne ležarine.

Jaz bi se rad iznebil te navlake, ki mi zastavlja sobo ter je ne morem rabiti.

Gramofona pa ne dam, ta mi poje v spomin na agilnega in podjetnega tajnika in blagajnika, vozička za dvojčke tudi ne, ker ne vem, kaj me še čaka.

FOTOAMATER

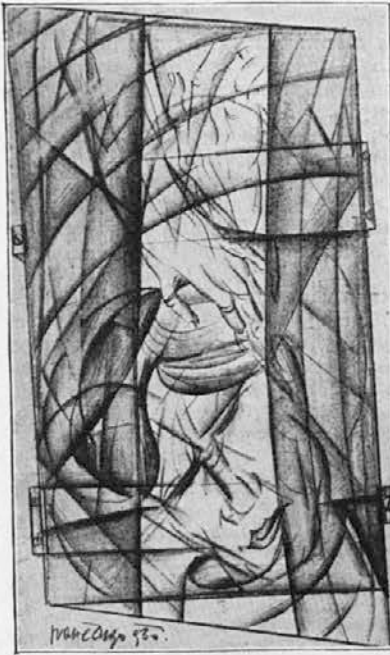
Fotografiranje v pomladi

Od slike, ki naj prikazuje pomlad, moramo predvsem zahtevati, da jo tudi resnično in dobro predstavlja. To pa ni težko, če si zberemo kot n. pr. cvetoče drevje, gotove cvetlice, kmeta pri pomladanskem delu i. dr. za svoj motiv, ki se potem ne more zamenjati za kak poletni ali jesenski. Treba je torej iskati pomladanskih motivov takrat, ko je drevje res v najlepšem cvetju in tudi luči (čisto sonce od strani). Da pa cvetje poudarimo in ločimo od neba, je potrebna dobra ortohromatska plošča brez lučnih kolobarjev s primerno močno rumenico. Oblaki mnogo pripomorejo k slikovitosti. Ploščo potem osvetlimo na sence in ne razvijemo premočno.

Foto Fr. Krašovec

O blodnjah mračnih sanjačev, Hölderlin v starem stolpu in še kaj

Razonele misli se love v omejenem prostoru

otrok v solnčni naravi vso grozo svojega iskanja. Tisti, ki je desetletja in desetletja presedel v knjižnici, vročično

(Par utrغانih stavkov iz načrta študij. razprave »Človek in ideja«)

Boris Orel

Kdo ne pozna fantastične, utopistične ideje »perpetuum mobila«? In ljudi, ki jih »fiksna ideja« podi v čudne, temne svetove. Razvnete misli se love v omejenem prostoru: soteska, v katero ne posveti solnce, ki jo vetrovi ne oživljajo in ki se vleče navidez v nedogled, pa ima potujoči občutek, da se niti za las ne premakne z mesta. Svoj pošasten ritem ubira monotonost, katere odsev je n. pr. orientalska obredna molitev. Poznate grozotnost Pregljeve balade v prozi »Za šolski citat«. Pretresljiva je tragika mladega učenjaka, ki za en sam šolski citat žrtvuje vso svojo mladost. Ob Ovidovem verzu prepozna starček vso brezmiselnost svojega nehanja in ob plesu

**TUKAJ
NAJBOJŠE BLAGO!
NAJVEČJA IZBIRA!
NAJNIŽJE CENE!
CENIK VZORCI
ZASTONJ!**

PRAVI

:FRANCK:

vedno

odlična kakovost!

prelistaval knjige in vse one, ki so imenovala Julija Cezarja, vnašal v beležnico, je najbrž mirno in srečno umrl. S smehljajem je mogoče umrl tudi mož, katerega življenje je trdovratno obviselo nad konštrukcijo »perpetuum mobila«, če se v njegovi glavi ni posvetilo spoznanje o brezuspešnosti ideje večno se vrtečega kolesa. Baš »perpetuum mobile« je neko vršišče blodnj čudaških iskalcev in naravnost klasičen zgled »fiksne ideje«. Čudna, nenavadna so pota teh brodarjev samote in fantastičnih konkivistadorjev, katerih iskanja niso razgibana po črti prečnici v vodornost, ampak vrtajo po navpičnici v kaotične globeli. Nietzsche, Poe, Büchner, Baudelaires, Rimbaud, Dostojevskij, Andrejev, Strindberg, H. H. Ewers, Hasenclever in Weininger v nasprotju s Kristusom, Laotsejem, Withmanom, Tagorejem in Homerom mi prav iz takih osnov, pa drugih ravnin rasto vsak iz svojega območja v barvnost Van Gogha, v zamolklo razzvočje črno-belega življenja Munchovih lesorezov in v razbitost in boleznost črt E. Schieleja.

Pred leti sem ostrmel nad čudaškim kmetom s Koroškega, ki kupi vsako novo knjigo. Lepo! Toda ne prečita niti stavka. Največje veselje mu prinaša nedeljski popoldan, ko sedi sam in nemoten v svoji knjižnici s svojimi knjigami, ki jih venomer urejuje in postavlja liki armado vojakov. Čudno somračje te knjižnice! Ta in še marsikdo: Hölderlin v starem, zapuščenem stolpu.¹ (Hölderlinova tema ima pač druga rojevališča.)

Obraz takih ljudi nam ni tako oddaljen in neznan, kot si mislimo. Imamo prijatelje in znance, ki si že od detinstva zapisujejo številke železniških voz, avtomobilov, v katerih so se kdaj vozili, in hranijo kot dragocen zaklad. Čestokrat tudi v sebi samem najdeš drobec takega boleznega čudaštva. O sebi vem, da sem dolgo zbiral vse vstopnice muzejev, gledališča, kinematografa in športnih prireditvev.

¹ Prim. St. Zweig: Der Kampf mit dem Dämon.

Vsak izmed nas nosi v sebi še polno drugih čudnih momentov, ki jih je le treba dvigniti v zavestnost. Nepretrganost in zvezanost teh momentov nam da tisto spačeno apokaliptičnost Dostojevskijevih »Besov«: beseda je enozvočno ustromljen ritem, junak izdihava ozračje, v katerem gineva on sam.

Svet v raznih dobah je kaj hitro opravil s čudakom.² Imenuje ga zločinca, nenravneža, blazneža, norca, ga po običaju dobe in kraja sežiga, obglavlja in zapira, poskuša tudi izpreobrniti. Sicer se mu smeje kot sužnju »fiksne ideje« in čudaških stremljenj. Marsikateri obsedenec smatra samega sebe za čudaka, bedaka in zlobneža ter se zoperstavlja strasti, ki jo doživi kot demonsko nujnost in ki se mu razodeva bolestan.

Obsedenci se razlikujejo od normalnih ljudi po vsebini in obsegu dejanja.³ Medtem ko bolnik izpodbija tla svoji nagnjenosti in trpi do bridkosti, živi šaljivec v svojem čudaškem življenju mirno in ceni svojo idejo kot edinega razveseljavca in tolažnika, Vsebina dejanja pa postaja problematična. Kako more imeti človek veselje in zadovoljstvo nad tem, da striže deklicam kite, zbira stenice in nohte? Saj kljub še taki širokosti in odpustljivosti veljajo vendar za slehernega izmed nas gotove meje zakonitosti. Toskanski kmetje nikakor niso razumeli L. de Vinci-ja, da gradi nebotačnik. In vendar je delal ravno isto kot oni sami: to, kar ga je veselilo. Iz gledišča nujnosti je gradnja nebotačnika močno nasprotje oranju. Oranje je pač sredstvo, ki posredno gre za samoohranitev človeka, dočim je nebotačnik izmislek, sicer genijalen, velikopotezen, iz stalaža koristnosti pa nepotreben. Brezpogojno razumem gospoda R., ki je tak strasten metuljar, da še tja preko polnoči hodi po samotnem gozdu z jabolčnim etrom, električno svetiljko in mrežastim lovilecem. Zdajci se znajdemo v svetu, kjer kraljujejo nagon samoohrane in razmnoževanja, borba za obstoj in velika ljubezen, ki se po skrivnostnih, podtalnih potih z vso silo oklene le enega samega objekta. Od normalnega človeka se pa zahteva, da svojo ljubezen, svoje zanimanje razseka in podeli na vrsto ljudi in stvari. Že fant, ki je blazno zaljubljen v dekleta, se odraža iz našega v neki splošni formi utripajočega življenja. Naj ga opravičujemo in prikazujemo v svitu človečnosti, bo še vedno mejila njegova ljubezen na bolestanost.

Čudak je v močni precenitvi⁴ ljubljene objekta — stalen. Da, stalen. Ta stalnost je temeljni spev vseh blaznežev. (Spominjam se starčka s Studenca, ki dneve in dneve prebira le tisto poglavje sv. pisma, ki govori o apokalipsi; Grumova igra »Dogodek v mestu Goghi« dobro prinaša ozračje takih ljudi.)

Dokaj različni pa so si med seboj ljubitelji (metuljar, zbiratelj znamk!) in obsedenci (zbiratelj ženskih kit, stenice itd.), ne toliko v duševni strukturi, motivu in formi, temveč skoro samo v vsebini svojih dejanj.⁵ Za npravstvenost, svetovno zgodovino in vrednotenje individualnosti pa prav ta vsebina odločuje. Ni vseeno, če se nekdo navdušuje za monarhistični stroj države ali če sledi uporniški ideji preobrazbe sveta ali pa če ga piči pritlikava fiksna ideja, da poseduje vse reklamne etikete. Dr. Bernfeld piše: »Za nagon samoohrane in razmnoževanja je cilj jasen, življenjsko naraven, v vsem drugem je več ali manj smešnost zablod. Toda naše življenje je razpelo med oba dva pola — nasičanje in spojitev — velik lok. Nema lokrat gre vse to, kar mi delamo v prid naše samoohrane, v hipertrofijo, t. j. daleč preko potreb nujnosti.«

Puščavnik — samotar! Svet: posebnež, čudak! (Iz potpisne študije Borisa Zajceva »Sveta gora«⁶ je udarila vame kot jeklo močna pravadninska elementarnost atoških menihov.) Ali nam ne propovedujejo življenja teh svetilnikov samote, da je naše stanovanje, naša obleka, naše zahteve po uživanju, udobnosti, skratka, da so vse naše samoobsebirazumljivosti končno tudi gotova oblika »fiksne ideje«. Kot so njemu vsa naša življenja le blodnje in blazna drvenja, se nam tudi njegovo zdi nenavadno, posebno, neumljivo. In vendar so marsikatera naša početja tako »narravnac. Zakaj? Zato ker to početje izvaja hkrati z nami milijon ljudi. Vse naše ideje, vsi naši cilji, vsa naša udeleževanja bi dobivala videz neumnosti, blodnj in čudnosti, če ne bi v svoj magičen krog zajela tisoč in tisoč ljudi.

² Prim. Dr. S. Bernfeld: »Die fixe Idee« (Uhu, 1927, št. 7).

³ Prim. Dr. S. Bernfeld: »Die fixe Idee«.

⁴ Prim. B. Shaw.

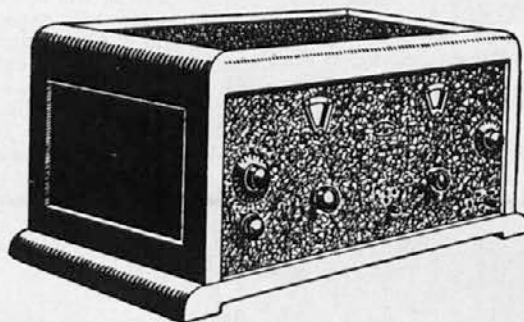
⁵ Prim. Dr. Bernfeld.

⁶ Prim. Božični »Slovenec« 1929.

Seveda mora puščavnik, ki mu je vse naše nehanje fiksna ideja, živeti izven našega kroga, izven družbe, ker to pač zahteva notranja uravnovešenost z njegovim svetom. Ta uravnovešenost notranjega, duhovnega sveta z okolico je pač predpogoj za življenje, v katerega veruješ, ga ceniš in ljubiš.

Najbolj odvisi od sveta otrok. On stoji brez pomoči v krogu ljudi, ki mu z vzgojo in lastnim zglednim vedenjem uravnava njegovo prvotno brezcilnost nagonov do ljudi, stvari in idej. Pred dvojnostjo stoji mlad človek: da spravi samega sebe v soglasje z okolico ali pa da ga doleti kazen in izguba ljubezni. (Izobčeneč! Tvorci novih idej! Uporniki!) Povsod, kjer se priličitev, za katero se trudijo starši, šola in družba, izjalovi, je že vidna prva poteza posebnosti, izobčeništva, uporništva in — genija-stvaritelja. Prvi ubijajo svoja čudaška nagnjenja (če so toliko prebujeni!), ali ostajajo v njih in trpe. Ozvezdije stvariteljev pa nasprotno podčrtava sebe in svoj idejni in duhovni svet, ki mu skušajo priboriti upravičenost in sebe v pesniški besedi opravičujejo. In čisto ideje teh izbrancev vzplame človeštvu kot nove vrednote, vzžare kot nove, doslej nepoznane dežele ter se čudovito zlijejo z življenjem samim. Postale so last narodov in človeštva. Geniju poje svet mogočno zahvalnico.

⁷ Prim. Mirana Jarca romani.

Univerzalni štirielektronski aparat

»Radione«

za kratke, normalne in dolge valove, s popolnim priključkom na izmenični tok, torej brez baterij in akumulatorjev, sprejema tudi s pomožnimi antenami ali celo brez njih do

100 inozemskih postaj v zvočniku

Posebnost aparata je sprejem na kratkih valovih celo podnevi zelo močno in popolnoma čisto. Zahtevajte prospekt ali dajte si aparat predvajati

RADIO-LJUBLJANA

LJUBLJANA

MARIBOR

Miklošičeva c. 5

Gosposka ul. 37

Nekaj o hipnotizmu in psihoanalizi

Dr. Vladimir Bartol

V svojem članku »Spiritizem na Notranjskem« v decembrski številki »Ilustracije« sem popisal slučaj dekleta, ki je nekako polzavedno varalo svojo okolico s prikazovanjem različnih »spiritističnih« pojavov. Omenil sem bil tedaj, da je smatrati to ekscentrično udejstvovanje kot nekaj bolezenskega, duševno nenormalnega, neurotičnega. Povedal sem tudi, da mi je za uporabo podrobnejše psihoanalize nedostajalo časa in da sem se bil zato poslužil rahle sugestije, ki je veliko enostavnejše in kratkotrajnejše sredstvo za odstranitev nezdravih elementov v duševnosti bolnika. Katera je torej razlika med obema metodama, med metodo sugestije in ono psihoanalize?

Bistvo sugestije vidim v hoteni podtaknitvi volje in misli sugerirajočega onemu, ki se ima sugerirati. Sugestija je torej diktiranje volje prve osebnosti drugi, je nekak napad na duševnost sugeriranega. Stopnje sugestije so različne: nekdo je pod sugestijo drugega še pri polni zavesti — stopnja rahle sugestije. Pri drugem je zavest zmanjšana, pri tretjem zopet je že popolnoma izločena. Ta akutni slučaj sugestije imenujemo tudi hipnozo.

Vzemimo enega številnih slučajev neurotičnega obolenja: strah pred prostorom. Oboleli občuti, ko mora prekoračiti recimo trg, slabost v udih, sili ga k bruhanju, zvrtil se mu v glavi, pred očmi se mu dela tema, kar so vse znaki strahu pred prekoračenjem trga. Odkod ti simptomi izvirajo, kaj jim je vzrok, tega bolnik ne ve. Znani švicarski zdravnik August Forel, ki je vpeljal na svoji kliniki sugestijo kot zdravilno sredstvo, bi pacienta najprej zazibal v bolj ali manj globoko hipnozo in skušal v tem stanju tako vplivati nanj, da bi, ko bi moral prekoračiti trg, pozabil na svoj običajni strah, s čimer bi odpadli seveda prej opisani neprijetni simptomi. Odpravil bi bil torej strah in s tem njegove posledice, toda vzrokov strahu samega bi se ne bil dotaknil. Podobnih slučajev je bilo opisanih veliko. Nekaj časa je bilo pacientom dobro, toda vpliv sugestije je polagoma pojenjal, neprijetni simptomi so se zopet pojavili in potrebno je bilo — novo zdravljenje.

Razlaga: Zdravnik, ki se je posluževal metode sugestije (hipnoze), je pač začasno odpravil bolezenske znake, ker pa so njihovi vzroki ostali, se je bolezen prej

ali slej zopet pojavila. Metoda sugestije je bila v tem slučaju podobna površni operaciji gnojnega mesta na telesu, ki je navidez sicer res dovedla do ozdravitve, ki pa ni bila dovolj temeljita, da bi bila odpravila gnojne bakterije v celoti. Ti so si čez nekaj časa zopet opomogli in gnojitev se je ponovno prikazala, sedaj morda na drugem mestu. Na podoben način vpliva pogostoma tudi zdravljenje s sugestijo (hipnozo), ki sicer odpravi prvotne znake bolezni; ker pa so njeni povzročitelji ostali, se ti kmalu zopet pojavijo, sedaj v kaki drugi obliki (recimo v odpuvedanju možganskih funkcij pri poklicnem delu ali v nečem podobnem). Potrebna je torej zopetna pot k zdravniku.

Psihoanaliza je v nasprotju s sugestijo metoda, ki omogoča prodor do najskrivnejših vzrokov neurotičnega obolenja. Njej služijo bolezenski simptomi (znaki) samo v orientacijo, kje je iskati njihovih povzročiteljev. Gre torej iz logično popolnoma upravičenega vidika, da je potrebno, če hočemo odpraviti posledice (znake) kake bolezni, poiskati prej njeno jedro. Kajti šele če to spoznamo, ga tudi lahko odpravimo, z izginitvijo vzrokov pa morajo odpasti sami po sebi tudi učinki. (Isto kakor pri nalezljivih boleznih: da jim pridemo v okoliš, je potrebno, da najprej spoznamo njihove povzročitelje.)

Izkazalo se je, da tiče vzroki prej omenjenemu neurotičnemu obolenju (strahu pred prostorom) v motnjah nagnonskega (večinoma erotičnega) življenja. Vodijo včasih zelo daleč nazaj v bolnikovo mladost, v dobo prvih otroških čustvenih razočaranj in konfliktov, ki jih je nenaden dogodek zopet obudil v življenje. So večinoma izraz želje, biti zopet pod okriljem staršev in doma, katerih težnja izraz je baš strah pred prekoračitvijo »nevarnih« mest, isti strah, ki ga pozna otrok v veliki meri. Je nekak nezaveden umik v otroško dobo, ko bolniku še ni bilo treba skrbeti zase, ko ni še butnilo vanj življenje z vsemi svojimi težkimi zahtevki. Iz tega konflikta se je potem razvila bolezen, neuroza, katere znak je bil strah pred prostorom. Naloga psihoanalize je, prigrbsti vse te konflikte in komplekse na svetlo, pokazati jih in jih razložiti bolniku — pri čimer igra analiza sanj veliko, morda najvažnejšo vlogo —; ko se jih je pacient do kraja zavedel, oslabi njihova moč, razblinijo se in z njimi izginejo tudi prej opisani neprijetni simptomi.

Psihoanalitična metoda je, dasi dolgovznejša, vendarle bolj radikalna, bolj temeljita in boleznijo do jedra segajoča, kakor ona sugestije ali hipnoze. Spočetka (Breuer) so izvajali obe metodi združeno, pozneje je Freud sugestijo popolnoma opustil. Kljub temu pa bo v nekaterih nujnih slučajih rodila še vedno lahko dobre uspehe.

Za kratek čas

M. Š.

Če ti je čas predolg in če res nimaš nobenega pametnejšega dela — vzemi v roko svinčnik in papir in sestavljalj iz teh desetih števil obrazce ljudi, ki jih srečavaš vsak dan. Za to smeš pri vsakem obrazu uporabiti številke 1234567890 samo enkrat, vendar jih lahko pri-krojiš nekoliko po svoje, zvečaš, zmanjšaš ali postaviš na glavo. Iz teh desetih števil lahko sestaviš sto različnih obrazov. Par narisanih je priloženih. Nekaterim tvori ničla celo glavo, ostali so v profilu. Naj-različnejši tipi, veseli, smešni, mrki in resni, med njimi celo n. pr. tip-karica. Zabava ti bo dala mnogo posla (če se je boš lotil). Vsekakor številke niso samo za matematiko uporabljive.

